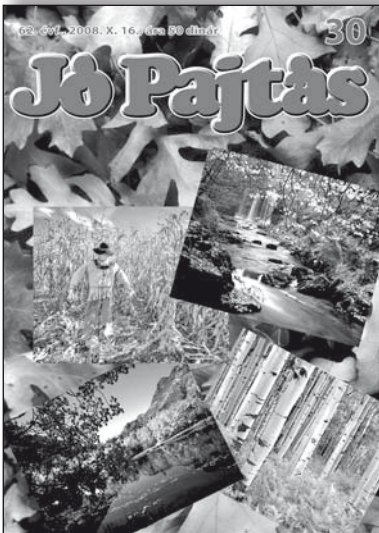

Jó Pajtás

**A jövő heti
Jó Pajtás címlapja
és posztere**

A hét fotója

Gyere vissza, csirkefogó! Semmi csavargás!

Apatinban lesz a sakkverseny

Mint ahogyan már egy évvel ezelőtt bejelentettük, a szerkesztőség hagyományos sakkturnáját az idén az apatini Žarko Zrenjanin iskola és a helyi sakk-klub szervezi meg. November 15-én mérkőznek Vajdaság általános iskoláinak tanulói hétfordulós svájci rendszerben. A nevezéseket ezúttal korábban kérik a szervezők, úgyhogy november elejéig ki kell alakítani az iskolákban a résztvevők listáját. Erről bővebben lapunk következő számában.

Hátára szerelt szárnyakkal repülte át a csatornát

Yves Rossy svájci pilóta hátára erősített, házi készítésű, sugárhajtású motorokkal felszerelt szárnyainak segítségével repülte át a La Manche-csatornát 2008. szeptember 26-án, teljesítve ezzel Ikarosz álmát a szárnyas ember röptéről.

A franciaországi Calais-ból induló repülővel emelkedett 2400 méter magasra, s abból ugrott ki, de már előtte „begyűjtötte” négy hajtóművét. Néhány másodpercnyi szabadesés után – gombnyomással – kibontotta szárnyait, és tíz perc alatt már meg is érkezett az angliai Dover mellé. A függőleges finist ejtőernyővel tette meg. Útján helikopter kísérte. A „sugárhajtású ember” (angolul JetMannek nevezi a világsajtó) csúcsebessége 200 kilométer óránként volt a 35 kilométeres távon. Csakis a háta és a feje mozgásával tudta kormányozni magát, akár a madarak.

A 49 éves Rossy májusban már kipróbálta a szerkentyűt: nyolcasokat írt le az Alpokban, a Rhone folyó völgye fölött. A pénteki utat eredetileg csüörtökre tervezte, de a rossz idő miatt elhalasztotta.

„Tökéletes volt. Kék ég, napsütés, semmi felhő” – mondta megérkezésekor Rossy.

Repülési úttörésével Louis Bleriot francia pilóta nyomába ért, ő 99 évvel ezelőtt elsőként jutott át a levegőben a La Manche-csatornán, de repülővel.

Rossy repülőszerkezete a testéhez erősített szénszálak, 2,4 méter széles szárnyból és az arra ültetett négy – kerozinnal működő – sugárhajtóműből áll. A szárnyban tárolt üzemanyaggal együtt a szerkezet teljes súlya 55 kilogramm volt.

Hé, apu, kevés a zsebpénz!

Smeríték Thomas Brezina könyvét? A Fiúk kizárva sorozatban jelent meg. Ha még nem találkoztatok a fiatal író műveivel, okvetlen menjetek el a könyvtárba, én is onnan kölcsönöztem.

A főszereplők, Lizi és Tinka, a „boszorkányiskola” tanulói bajban vannak, mert varázslatuk félresikerült, s ezért a házsártos szomszédok összes pohara darabjaira hullik szét. A lányok akár vissza is varázsolhatnák a poharakat, de ez most nem olyan egyszerű. Most bizony nem elég egy boszorkánytaps. Sürgősen szükségük van egy kis zsebpénzre. Hogy eddig miért nem gyűjtöttek össze némi pénzt?

– *Én nem kapok zsebpénzt. Ha valamire szükségem van, dorombolva körüludvarolom aput, és kihízelgek belőle annyit, amennyire szükségem van* – magyarázza Lizi.

– *Akkor is, ha ennyire van szükséged?* – mutatott Tinka a listára.

– *Értitek, ugye? Hogy hogyan oldják meg problémájukat? Titok!*

Hogy kapnak-e zsebpénzt, elmesélik az **óbecsei Sever Đurkić iskola** tanulói: a hatodikos **Klímó Péter**, **Hasznosi Tóth Csongor**, **Dobos Dániel**, az ötödikes **Dobos Kornél**, **Karácsonyi Szabaszián**, **Bálint Dávid**, **Bartuc Viktor**, **Kálmán Szilárd** és **Varga Szabolcs**.

– Szoktam kapni zsebpénzt – jelenti ki Péter –, s már legalább négy-öt éve gyűjtöttem. Nemcsak a szüleimtől kapok, hanem a nagyszüleim is meglepnek némi pénzzel. Úgyhogy most cseréltem ki a számítógépet. Jó sokba került, pontosan 42 000 dinárba. Minden pénzem ráment, de nem baj, most örülök az új komputernek. A tesóm nem ilyen spórolós, mint én, ha pénzt kap, mindjárt elköli.

– Minden hónap végén megkapom a zsebpénzem, az 500 dinárt – magyarázza Dani –, s én sem költöm el. Összegyűjtöm, és már annyi mindent vettem a pénzemből: kerékpárt, a számítógéphez való játékot, az autós játékhoz kormányt, zenevonalat, keverőpultot, meg nemrég vettem még

Tudnak bánni a zsebpénzükkel

egy bicajt. Aztán, mivel szeretek horgászni, vettem horgászföldszelést, csalikat... No, nemcsak a szüleimtől kapok pénzt, a mamámnak is szoktam segíteni kint a határban, és amikor adtuk át a kukoricát, akkor is kaptam tőle 200 dinárt.

– Anyukámtól én is minden hónapban kapok 100–500 dinárt – mondja Kornél –, attól függ, mennyi pénze van. Néha igaz, veszek csokit, fagyit, de általában összegyűjtöm. Nemrég vettem a kerékpáromra sárvédőket. Anyu büszke rám, hogy ilyen takarékos vagyok, tudok bánni a pénzzel.

Szebaszián szeret focizni, ő nemrég új focilabdára költötte a megtakarított pénzét.

– Havonta 50 dinárt kapok – mondja Szabaszián –, s össze szoktam gyűjteni. Így, ha valami fontosat akarok venni, van pénzem. Eredeti Nike focit vettem legutóbb. No, az édességet sem vetem meg.

– Havonta kapok én is zsebpénzt – teszi hozzá Dávid –, s abból gazdálkodom: kifizetem a Jó Pajtást meg az uzsonnát. A mamától is szoktam kapni eurót, amit betesz anyukám a bankba. Azt hiszem, én is a számítógépet fogom kicserélni.

– Nemcsak havonta, hanem máskor is adnak pénzt – dicsekszik Viktor –, év végén a tatám mindig megajándékoz 500 dinárral a kitűnő a bizonyítványomért. Beosztom, nem költöm el. Anyukám is oktat, ne költsem el hiábavalóságra, hanem gyűjtsem össze. Mindenem megvan, de kinéztem magamnak egy rollert. Ha összejön a pénz, megveszem.

– A szüleimtől kapok havonta zsebpénzt – fűzi hozzá Szabolcs –, s én is összegyűjtöm. A mamám is meg szokott lepni, sokszor még ünnepekre, születésnapra is ajándék helyett pénzt ad. Ennek örülök, mert így azt veszek, amit szeretnék. Nemrég mobiltelefonot vettem.

– Klasszikus értelemben nem kapok havonta zsebpénzt – jeleneti ki Szilárd –, de azért mindig van nálam valamennyi pénz. Nemcsak a szüleim, hanem a mamám is szokott adni. Szeretek barkácsolni, s nemrég vettem egy csavarhúzókat. Most egy rendes mobilra gyűjtök.

– Én sem szoktam kapni zsebpénzt – mondja Csongor –, de születésnapra, névnapra, karácsonyra, húsvétra, leginkább pénzt adnak nemcsak a szüleim, hanem a mamák is. Locsolkodáskor is össze szokott jönni jó sok pénz. Nem költöm én sem el, ha nincs rá szükségem inkább kölcsönadom a szüleimnek. Van számítógépünk, és vettem egy CD-lejátszót. Esténként gyakran hallgatok zenét.

Végezetül szóljon a magyartanárnő, **Zapletán Erika**:

– Osztályfőnöki órán is beszélgetünk a pénzről. Azt szoktam tanácsolni, ha kapnak, ne pazarolják el, inkább gyűjtsék valamire. Tavaly például kirándulásra mentünk, arra gyűjtöttünk. Voltunk a verseci szüreten. Szép élmény volt mindannyiunknak.

Helyesen cselekednek a szüleitek, ha adnak zsebpénzt, mert így megtanultok a pénzel gazdálkodni. Még ha keveset is kaptok, sok kicsi sokra megy.

Az EmArt-növendékek kiállítása

**Szabadka épületeit
CD lemezre készített
grafikával örökítették meg**

A hat évig Studio Bravoként ismert képzőművészeti műhely február óta **EmArt** név alatt működik, melyet továbbra is **Grubanov Martinek Emília** tanítónő vezet, s jelenleg is mintegy hatvan ifjú kis művész jár hozzá, 5-6 évestől egészen a nyolcadikos tanulókig, hogy szebbnél szebb munkák kerüljenek ki a kezeik alól és taroljanak a rajzpályázatokon itthon és külföldön egyaránt. Szeptember vége felé nyílt meg egy grafikai kiállításuk, melynek témáját Szabadka ismert épületei szolgáltatták. A kiállítás megnyitóján sikerült pár szót váltanunk Emíliával és tanítványaival is, akiknek munkáját a következő hetekben minden arra járó megcsodálhatja majd.

– Mit kell tudnunk erről a kiállításról?

– Mivel én magam is járok továbbképzésekre, az egyik ilyen alkalommal egy kedves kolléganóm futólag megemlítette, hogy egy újdonságot próbált ki a tanítványaival, CD lemezre készítették grafikát. Nem láttam a munkáikat, de tetszett az ötlet, és mi is megpróbálkoztunk vele. Ennek az eredménye látható most a falakon. Nagyon büszke vagyok a gyerekekre, mert ezek az első munkáik, nincs mögötte hosszas gyakorlás. Nagyon ügyesek. Témaként Szabadkát választottuk, mert hirtelen ezt volt talán a legkönnyebb látatlanban feldolgozni. Ők megmunkálták a lemezeket, én pedig elkészítettem a nyomtatokat, sárgás és zöld színben. A kiállításról egy kis katalógus is készült, a munkáknak pedig nyoma marad a Múzeum archívumában is – mesélte Emília tanítónő, az EmArt vezetője.

Bodó Saroltával, Prole Laurával, Sebők Viktóriával, Bártol Brigittával, Berkes Beatrixszal, Gombos Robertával és Alekszity Lunával arról beszélgettünk, hogyan lettek a műhely tagjai, mit szeretnek a leginkább rajzolni, s eddig ki milyen eredményeket ért el a képzőművészet terén.

Beatrixnak alsóban Emília volt a tanítónője, és mivel nagyon megszerette a rajzolást, a negyedik osztály után beiratkozott a műhelybe.

– Leginkább épületeket és állatokat szeretek rajzolni, embereket viszont nem nagyon tudok papírra vinni. Nyertem is már néhány-szor díjakat különböző rajzpályázatokon...

– Alsóban neki volt a legtöbb díja – szól közbe Laura, Beatrix szerénykedése hallatán.

– Hát igen... – ismeri el Beatrix, majd folytatja: – Leginkább vízfestéssel szoktam dolgozni, és szeretek vésni, ami viszont nem megy, az a pasztellkrétával való munka, mert nagyon porolódik, összesimosódnak a vonalak, és nehezen tudom kihozni a formákat.

Luna nagyon szeret rajzolni, és szeretett volna külön foglalkozásokra is járni, így került Emíliához.

– Néhány éve már a csoport tagja vagyok. Nagyon jó a társaság, szereztem új barátokat is, és mindannyian azért vagyunk ott, mert szeretünk rajzolni. Én például míg az állatokkal nem boldogulok valami jól, képregényekben ügyes vagyok, és embereket is szeretek rajzolni, s általában temperával dolgozom – meséli Luna.

– Én Luna által kerültem az EmArt-ba – mondja Roberta. – Sok szépet halottam tőle, és pár hónap múlva én is csatlakoztam a csoporthoz. Én is szeretek rajzolni, nagyon jó a hangulat, a társaság, és persze rengeteg lehet tanulni. Az állatok ábrázolása még nem megy, de a többivel, például a portrékkal elég jól elboldogulok. Most is kaptam egy díjat, és néhány rajzom otthon a falon bekeretezve áll. Szeretnék a továbbiakban is, ha másként nem is, legalább hobbiszinten foglalkozni a rajzolásal.

Brigitta most hatodikos, de már két és fél éve Emília csoportjába jár. Több pályázaton is nyert már, s szívesen emlékszik vissza arra, amikor egyik alkalommal Budapestre utazott, ahol egy rajzát többszörösen is díjazták.

– Én inkább állatokat és épületeket szeretek rajzolni, viszont az emberek ábrázolása, főként a portré, még gyengén megy. De nagyon sok mindent megtanultam, mióta itt vagyok, és sokkal ügyesebb vagyok, mint azok, akik nem foglalkoznak a képzőművészettel. Biztosan van egy kis tehetség is bennem, de talán inkább a gyakorlás az, ami számít – szerénykedik Brigitta.

Saroltát és Laurát is Emília tanította alsóban, s Beatrixhoz hasonlóan a negyedik osz-

tály befejezése után követték a tanítónőt a külön rajzfoglalkozásokra.

– Nagyon szeretek a csoportba járni, egyrészt a társaság miatt, meg persze a tanítónéni miatt is, és a jó hangulatban egyszerűen jó rajzolni. Mindenféle motívummal megbirkózom, nagyon szeretek vésni, és a kaparós technikákat is szeretem. A most készült CD-grafikával is jól elboldogultam, amely Palics egyik ismert épületét ábrázolja. Többször nyertem pályázatokon is, de ami a legemlékezetesebb az egy kutyás pályázat-hoz kötődik – tudjuk meg Saroltától.

Laura is nagyon jól érzi magát az EmArt-ban, ami főleg a jó társaságnak és a hangulatnak köszönhető.

– Sok érdekes témát dolgozunk fel a legkülönbözőbb technikákkal. Sosem unalmas, és sokat lehet tanulni az által, hogy a különböző technikákkal kell megvalósítani a gondolatainkat. Talán a vésést kedvelem a leginkább és főleg épületeket szeretek rajzolni. Érdekesnek találok az apró részletek megfigyelését. Alsós voltam, amikor egy portugáliai pályázaton ezüstérmes lettem, most pedig egy portugáliai utazás vár rám, szintén egy pályázat kapcsán – meséli Laura.

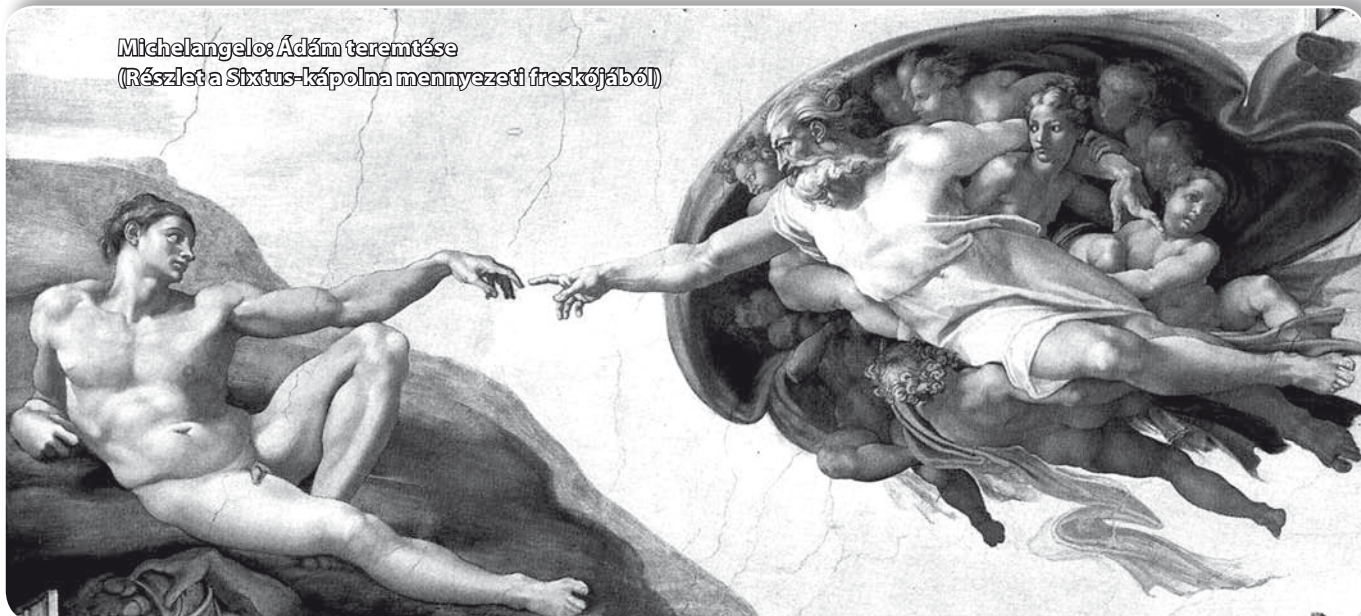
Viktória az unokatestvérén keresztül jutott el a műhelybe, és a mai napig a csoport tagja, attól függetlenül, hogy már középiskolába jár.

– A legjobban portrékat szeretek rajzolni. Úgy érzem, megvan hozzá a tehetségem is, és mások is ezt mondják. Nagyon szeretek rajzolni, nincs nap, hogy kihagynám. Leginkább akvarellal és tussal szeretek festeni, és az is meglehet, hogy a középiskola után megpróbálok beiratkozni valamilyen művészeti főiskolára is – tudtuk meg Viktóriától.

Aki szeretné megnézni a műhelyből kikerült alkotásokat, az a Városháza alatti Emléktárgyboltban egészen október végéig megteheti, s megtörténhet, hogy még az EmArt-hoz is kedve támad csatlakozni.

Kép és szöveg: Sztojánovity Livia

Michelangelo: Ádám teremtése
(Részlet a Sixtus-kápolna mennyezetí freskójából)

Létezik-e az Isten?

Az 1979 decemberében megjelentett Marplan-féle felmérés szerint Nagy-Britannia lakosságának 82 százaléka vallásos, és 76 százaléka keresztény. A körkérdés azonban arra is rámutatott, hogy a lakosságnak mindössze 73 százaléka hisz Istenben!

Ha valaki azt mondja, hogy hisz Istenben, általában az alábbi két lehetőség egyikére kell gondolnunk:

Az illetőnek van valamilyen homályos elképzelése arról, hogy létezik egy hatalom – egy valaki vagy valami –, amely létrehozta a világegyetemet, majd visszavonulva magára hagyta, hogy a teremtés pillanatából származó törvényszerűségek szerint fejlődjön tovább.

A másik csoportba tartozók amolyan életet adó, mindent mozgató és fenntartó erőnek képzelik Istent – olyan erőnek, amelyet a mély lélegzés és a szív egyenletes dobogása révén lehet megérinteni.

Mindkét csoport tagjai istenhitről tesznek tanúságot, de semmiképpen sem hajlandók hitelt adni egymás elképzelésének. Az egyik csoport istene szervesen beleépült az anyagi világegyetembe, a másiké távoli, érdektelen és közömbös hatalmasság.

Miben higgyünk tehát?

A hagyományos módszerek segítségével lehetetlen bizonyítani Isten létezését. Ha létezne bizonyíték, már régen megtalálták volna, és senki sem kételkedne többé Isten létezésében.

Jóllehet nem rendelkezünk olyan bizonyítékokkal, amelyek egyöntetűen igazolnák a mindenható, személyes Isten létezését,

vannak útmutatóink, melyek mégis arra utalnak, hogy az istenhitet minden józanul gondolkodó embernek el kellene fogadnia. Íme néhány közülük:

A csillagászok többsége ma elfogadja azt az elméletet, mely szerint a világegyetem egy pillanatban keletkezett. Hatalmas gömb alakú robbanás következtében jött létre vagy 15–20 milliárd évvel ezelőtt. Ezt az elméletet nevezzük az „ősrobbanás elméleté”-nek. És ha volt kezdet, akkor miért ne hinnénk abban, hogy ezt a kezdetet valaki elindította? Hiszen a Biblia is ezekkel a szavakkal kezdődik: „Kezdetkor teremtette Isten az eget...”

Lenyűgöző a világmindenség tökéletes összhangja és sokfélesége

Bolygónkon az élet állandóan változik és fejlődik. Ha a fejlődésnek meghatározott iránya van, miért ne létezne valaki, aki ezt az irányt előre meghatározta?

Az értelemmel bíró élet hihetetlenül korán jelent meg a világmindenségben. Képtelenség, hogy az értelem véletlenül jelent meg. E véletlennek a valószínűsége ugyanolyan, mintha valami véletlen robbanás következtében a nyomdában létrejőnének Shakespeare művei. Egészen más a helyzet, ha a véletlen helyett Istenben hiszünk...

Az emberiségnek van erkölcsi értékrendszere. Az állatok az ösztöneiket követik, az embernek azonban van szabad akarat, melynek túlkapasait a lelkiismeret igyekszik ellensúlyozni. Miért becsüljük a jóságot és az igazságot? Hogyan magyarázzuk meg a

Sokan hisznek Istenben. De vajon igazuk van-e?

szeretetet? Még azok az emberek is, akiknek soha nem volt alkalmuk megérinteni a szeretetet, érzik, hogy valami hiányzik nekik.

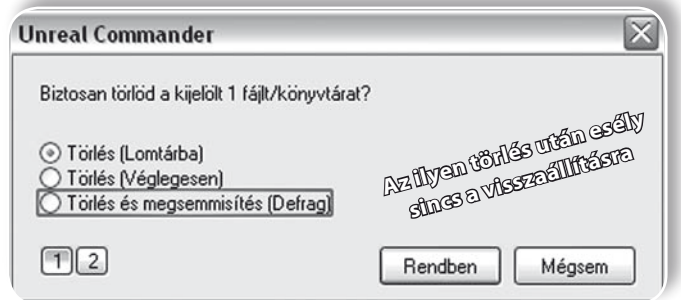
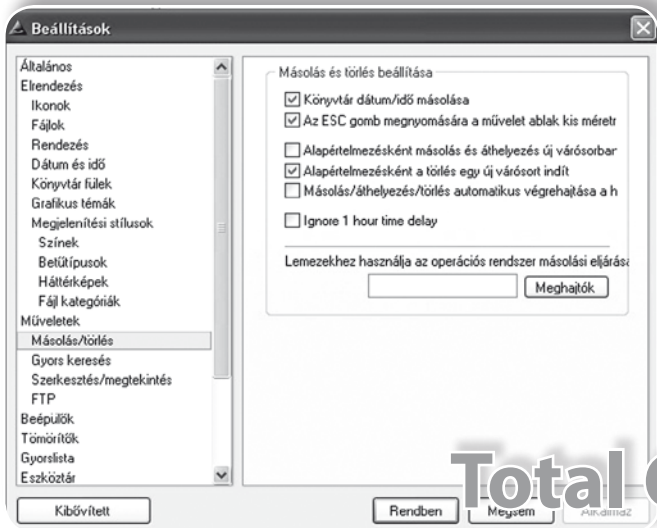
Az istenhit

A keresztények (és a zsidók) meggyőződése szerint valóban létezik egy személyes Isten. Ő a világ teremtője, s függetlenül attól, hogy az Ő alkotása, szüntelenül gondoskodik a világról. Ez pedig azt jelenti, hogy a világegyetem nem a véletlen műve. A világmindenséget hatalmas, intelligens, alkotó lény hozta létre. Maga a teremtett világ tanúskodik arról, hogy létezik az Isten. Mintha csak Isten a teremtett világ sokféleségével, tökéletességével és harmóniájával akarta volna bizonyítani előttünk saját létét.

Személyes Isten

Ő ültette el az ember szívében a jóságot és a szeretetet. A Biblia jó pásztorként mutatja be, aki kezdettől fogva mindig gondoskodik nyájáról, azaz népéről. Isten jóságos Atya, aki szereti gyermekeit, jót akar nekik, tiszteletben tartja szabad akaratukat, ám szüntelenül rámutat nekik arra az erkölcsi keretre, melynek segítségével eredményesen növekedhetnek és fejlődhetnek.

Andrew Knowles
Út a hithez című könyve nyomán

Total Commander ingyen!

A Total Commandert sokan használják, a megvásárlásától sajnos mégis sokan ódzkodnak. Most úgy tűnik, nem is kell megvenni, hiszen az Unreal Commander tökéletes TC klónnak tűnik, sőt kicsit többet is tud – ráadásul ingyen!

A fájlkezelők területén nem túl egyszerű újat mutatni. Funkcionalitás terén az Unreal Commander sem próbál csodát tenni. A klasszikus kétpaneles fájlkezelő program apróbb kényelmi finomításokkal, de legfőképpen ingyenességével és felületének teljes átalakíthatóságával próbál valami újat mutatni.

Amióta John Socha 1986-ban kitalálta a Norton Commandert, az ortodox fájlkezelő programok ősatyját, sok víz lefolyt a Wisconsin-folyón. Az NC hosszú éveken keresztül szinte kötelező tartozéka volt minden DOS-os és windowsos számítógépnek. Sok-sok klón próbálta megközelíteni a nagy előd sikerét, azonban ez bő egy évtizedig nem igazán sikerült egyetlen programnak sem. A Norton Commander egyeduralmát azután – ha nem is egy csapásra – egy svájci programozónak, Christian Ghislernek sikerült megtörnie a Windows Commander nevű programjával, amit 2002 (némi jogi hercehurcát követően) óta Total Commandernek hívnak. Így nem meglepő, hogy az azóta megjelent fájlkezelő programok igencsak hasonlítanak valamelyik parancsnokhoz.

Nincs ez másként az egyik új „kihívóval”, az orosz Max Diesel által készített Unreal Commanderrel sem. A program felépítésében és működésében egyaránt emlékeztet a Total Commanderre – sőt, egyes esetekben igencsak közelíti azt a határt, hogy a felhasználóban felmerüljön a „kop-pintás” gyanúja. Ha finoman szeretnénk foglalmazni, akkor azt mondhatnánk, hogy az Unreal Commander fejlesztője „ipari szabványnak” tekinti a Total Commandert, és ezért a lehetőségekhez képest megpróbál minél jobban hasonlítani a példaképhez.

Akik ismerik és használják a Total Commandert, azok szinte bekötött szemmel is el

fognak igazodni az Unreal Commanderben. Az egyes billentyűkombinációk, és nemcsak az alap fájljelölők és -kezelők (szürke plusz, mínusz, csillag, F3-tól F8-ig stb.), hanem a Total Commanderben megismertek (pl. [Ctrl]+[B], [Ctrl]+[D], [Ctrl]+[M] stb.) egy az egyben azt fogják csinálni, azt az ablakot fogják megnyitni, amit a Total Commander is tenne, s amelyet a Total Commander is megnyitna.

Ahogy a program honlapja fogalmaz, támogatja a Total Commander megjelenítő (WLX) és tömörítő (WCX) bedolgozó moduljait. Ez olyannyira igaz, hogy az x-diesel.com oldalon a Plugins szekcióból a két kategória linkje azonnal a totalcmd.net megfelelő oldalára lép át! A teszt során több beépült is kipróbáltunk, és azok mindegyike gond nélkül működött az Unreal Commanderben is, így szinte biztos, hogy ha valaki megszokott egy Total Commanderes tömörítő vagy nézegető/lejátszó modult, akkor azt az Unreal Commander is kezelni tudja majd.

Ugyanakkor a programot használgatva számos olyan ötlettel is találkozunk, amelyek arról tanúskodnak, hogy Max Diesel apró lépésekben, de túl akar majd lépni az n+1. Total Commander-klón kategórián. Például a [Shift]+[F6] megnyomása után csak a fájlnevet jelöli ki, hiszen az esetek többségében a felhasználó mégiscsak azt akarja átírni, és nem a kiterjesztést. Vagy a két panel fölött található teljes útvonalleírások minden egyes eleme kattintható, így egérrel sokkal gyorsabban tudunk visszamozogni a fastruktúrában, mint a Total Commanderben – és bár a legtöbb esetben a [Ctrl]+[PgUp] még mindig gyorsabb, de akkor is, jó az ilyen lehetőség is.

Amiben az Unreal Commander egyértelműen a példaképe fölé nő, az a kinézetének személyre szabhatósága. Vannak emberek, akik majd minden esetben a készítő által

alapértelmezésként beállított elrendezést és kinézetet használják évek hosszú során át, míg mások szinte naponta változtatják, állítgatják, csinosítgatják (bár ez sokszor erősen véleményes) azokat a programokat, amelyek erre lehetőséget kínálnak. Márpedig az Unreal Commander erre (is) lehetőséget kínál. A két panelnek megváltoztathatjuk a háttereit, a program gyakorlatilag minden elemének – márpedig van egy pár – beállíthatjuk a betűtípusát és színét, ahogyan természetesen részletesen személyre szabhatjuk, hogy a különféle állománytípusok milyen színnel jelenjenek meg a listában.

De a személyre szabhatóságon túl az Unreal Commander legnagyobb előnye, hogy mind otthoni, mind céges használatra teljes mértékben ingyenes, ráadásul a telepítés (és az ingyenes regisztráció) után teljes mértékben hordozható, így egy pendrive-on bárhova magunkkal vihetjük.

Adatok

- * Kétpaneles fájlkezelő
- * Total Commander WLX- és WCX-pluginek kezelése
- * Panelenként több fül kezelése
- * Mappák szinkronizálása
- * Másolás, mozgatás és törlés a háttérben
- * Törlés és megsemmisítés egy lépésben (WIPE)
- * ZIP, RAR, ACE, CAB, JAR, TAR, LHA, GZ, TGZ archívumok kezelése
- * Fájlkeresés név, méret, dátum és tartalom szerint
- * Több fájl egyidejű átnevezése
- * Beépített FTP-kliens és hálózati kezelés
- * UNICODE-támogatás
- * Széleskörű testre szabhatóság
- * Külön letölthető magyarítás
- * Vista alatt is működik
- * Fejlesztő: Max Diesel
- * Ár: ingyenes

Püspökből Könyves Kálmán király

I. László élete utolsó napjaiban, amikor súlyosan megbetegedett, Géza bátyjának az idősebb fiát, Kálmánt rendelte utódául. Kálmánról sok rosszat, kevés jót mondanak a krónikák. Egyik szerint: „Jelentéktelen külsejű ember volt, de ravasz és tanulékony, borzas, szőrös, félszemű, púpos, sánta és hebegő.” A másik szerint: kacskas kezű, gacsos lábú, horpadt mellű, görbe hátú, selypes nyelvű, undok tekintetű, nehéz kedvű, gyanakodó, hirtelen haragú és igen irigy.

Meglehet, hogy csakugyan púposnak született. Olyan daliás termete biztos, hogy nem volt, mint Szent Lászlónak, vagy a saját öccsének, Álmosnak. De hogy valóságos szörnyeteg lett volna? Aligha. Ez a sok gyalázkodás későbbi keletű. Abból az időből való, amikor Kálmánnak már a fia is meghalt, és Álmos utódai kerültek a magyar trónra.

A szálfatermetű öles és vállas László után egy nyomorék? Ez még akkor is különös váltás lehetett, ha nem hiszünk el mindent a Kálmánt csepülő krónikásoknak. Bár kortársai sem csak testi hibáit nézték. Ebben az időben élt egy lengyel fejedelem, őt Ferdeszájú Boleszlónak hívták. Kálmánt viszont nem hívták Púpos Kálmánnak. Az ő neve Könyves Kálmán lett.

Országát, hatalmát mindjárt kezdetben megosztotta Álmossal. Nem is igen tehetett mást, mert öccsének is erős pártja volt a főurak között. Álmos bírta az ország egyharmadát. Kilenc-tíz évig együtt uralkodtak. De közös uralkodásuk harmadik évében már ott álltak a Tisza két partján, egymással szemben, ki-ki a maga párthíveivel, fegyvereseivel. Mégpedig épp Várkonynál, ahová valamikor a nagyapjukat, Béla herceget hívatta a bátyja, András király, hogy válasszon a korona és a kard között.

Kálmán nem hívatta Álmost. Ő magától jött, s már el is döntötte, hogy a koronát választja, amelyet László is mindig neki szánt. A két táborra szakadt magyar uraknak azonban nem sok kedvük volt egymás vérént ontani ebben a testvérharcban. Addig mentek-jöttek a csónakok és bennük a követek a Tisza vizén át, míg helyre nem állt a békeség. Álmos mégis megelégedett a karddal s az országból az egyharmaddal.

Néhány évig nyugton maradt. Kálmán kitűnő királynak bizonyult ezalatt. Például fontos új törvényeket hozott. Pártatlanabbá tette a bíraskodást. Megtiltotta az erőszakos birtokfoglalásokat. Azt is, hogy az országban születetteket adjanak el rabszolgának külföldre. Azt is, hogy az egyháziak cifra ruhákban járjanak, kocsmázzanak, uzsoráskodjanak, hogy tudatlanokat szenteljenek fel papnak és így tovább. Rendelkezett a vámorokról, a katonaiállításról, az egyházi birtokok jövedelméről, arról, hogy a fiágon kihaló családok birtoka a királyra szálljon. Szigorította a papok, a püspökök nősülésének szabályait is, ahogy a pápa ezt már régen követelte...

Már László alatt sokat javult az ország rendje. Most még jobban helyre kezdtek zökkenni a dolgok. Kész volt alávetni magát a pápának. Utóbb még a főpapok kinevezésének jogáról is lemondott, holott ez Szent István óta mindig megillette a magyar királyokat.

A pápa nem volt hálátlan. Ő Horvátországban adott cserébe szabad kezét Kálmánnak. Az el is ment vitézeivel Szent László nyomában az Adriára, sőt Tengerfehérváron (Biograd na moru) horvát királlyá is koronáztatta magát.

**Kálmánt királlyá koronázzák.
Hátán látszik a púp**

Azon volt, hogy mindenkit megbékítsen, a horvát urakat, papokat éppúgy, mint a dalmát városokat, amelyek önként nyitottak előtte kaput. Békét szerzett még Bizánccal is: Szent László lányát, Piroskát adta feleségül a császár fiához, s ezzel megkötötte a barátságot.

Született diplomata volt. Mindig többet ért el ésszel, mint erővel. Csak a saját öccsét, Álmost nem tudta soha igazán megbékíteni.

**Varga Domokos:
A mogyeriektől Mohácsig című
könyve nyomán**

Az egymással kibékült Kálmán és Álmos kezét nyújt egymásnak a dömösi monostor felszentelésekor

Október 9.

Ma Dénes, Ábrahám, Elemér, Andor, Ábris, Günter, Ibrány, Velmira, Rusztem napja van.

Ábrahám

Héber eredetű név. Jelentése a Biblia szerint: a sokaság atyja. A pátriárka eredeti neve Abiráam (Ábrám) volt. A hosszabb névváltozatot akkor kapta, amikor Isten megígérte neki: „népek sokaságának atyjává teszlek.”

Andor

Görög eredetű név, az András régi magyar alakváltozatának, az Andorjás névnek a rövidülése. Jelentése: férfiak legyőzője.

1967 (41 éve történt)

A bolíviai La Higuera-ban kivégezték (a hivatalos jelentés szerint belehalt sérüléseibe) a 39 éves Ernesto Che Guevara de la Sernát, aki a harmadik világ forradalmárainak példaképe, az imperializmus és az elnyomás ellen folytatott harc egyik kiemelkedő vezére volt.

1855 (153 éve történt)

Isaac Singer szabadalmaztatta a motoros varrógépet.

1986 (22 éve történt)

Londonban bemutatták Andrew Lloyd Webber művét az Operaház fantomja című musicalt.

Október 10.

Ma Gedeon, Leó, Dániel, Sámuel, Hajna, Lajos, Ferenc, Bendegúz, Leon napja van.

Bendegúz

Hun, magyar eredetű név, Attila hun uralkodó atyjának nevéből származik.

Leon

A görög Leo- kezdetű nevek becéző formája. Jelentése: oroszlán.

1813 (195 éve történt)

Le Roncoléban megszületett Giuseppe Verdi olasz zeneszerző, korának legtöbbet játszott operaszerzője, akinek legkiemelkedőbb művei: Othello, Falstaff, Aida

1985 (23 éve történt)

Los Angelesben 70 éves korában meghalt Orson Welles amerikai filmrendező és színművész. Filmjeiből: Arany-polgár, Az óra körbejár, A sanghaji asszony, Macbeth.

Október 11.

Ma Brigitta, Tódor, Sándor, Csanád, Mária, Brúnó, Celina, Csák, Germán napja van.

Brúnó

Ófelnémet eredetű név. Jelentése: barna, barnamedve.

Csák

Török, magyar eredetű név, származhat azonban szláv személynévből is. Jelentése: ütő.

1889 (119 éve történt)

A London melletti Sale-ben 70 éves korában meghalt James Prescott Joule angol fizikus, aki 1840-ben meghatározta az elektromos vezető által keltett hő nagyságát, 1843-ban megfogalmazta a Joule-féle hőelméletet.

1492 (516 éve történt)

Kolumbusz Kristóf az Atlanti-óceánon hajózva szárazföldet vett észre, amelyről azt hitte, hogy Japán. Valójában a Bahamák partjait látta.

Október 12.

Ma Miksa, Rezső, Szerafina napja van.

Rezső

Magyar eredetű név, a Rudolf férfinév magyarosítása, a Rézső, Résó családnévből.

Szerafina

Héber, német eredetű név, a Szeráf férfinév női párja. Jelentése: tündöklő, nemes.

1492. október 12. (516 éve történt)

Kolumbusz Kristóf genovai tengerész felfedezte Amerikát. Az utazáshoz kasztíliai Izabella királynő bocsátott három hajót a rendelkezésére. Kolumbusz nyugat felé haladva (Toscanelli 1474. évi térképe alapján) Indiába akart eljutni, hogy a luxuscikkek keleti kereskedelmét megszerezze Velence elöl.

1998 (10 éve történt)

The Rolling Stones Circus címmel bemutatták azt a dokumentumfilmet, amelyet még 1968 decemberében vettek fel.

Orson Welles

Október 13.

Ma Ede, Kálmán, Teofil, Jakab, Fatime napja van.

Kálmán

Török, magyar eredetű név, régi magyar személynév. Jelentése: maradék, életben maradt.

Fatime

Az arab Fatima változata, ami Mohamed legkisebb lányának neve volt.

54. október 13. (1954 éve történt)

Meggyilkolták Claudius. A 64 éves császárt negyedik felesége mérgezte meg gombával. Claudius (született i. e. 10. 8. 1.) 41. 1. 24-étől Róma császára Caligulát követte a trónon. Claudius ügyes politikus volt. Megerősítette Róma hatalmát Britannia részeinek meghódításával, Mauritánia, Trákia, Noricum provinciákként a Római Birodalomhoz csatolásával. Újjáépített erődítésekkel megvédte a dunai, megőrizte a rajnai határ vonalat. A szenatussal való ellentétben személyes pozíciójának megtartását tűzte ki célul, stabil közigazgatási és pénzügyi rendszer létrehozására törekedett. A római jogszolgáltatás javításához is hozzájárult. Claudius magánéletében – szerencsétlen házasságaival – kevésbé volt sikeres. Harmadik felesége, Messalina tékozlása és magánélete (titokban másik házasságot is kötött) felháborította az udvart, míg 48-ban kivégezték. Negyedik felesége, az ifjabb Agrippina volt, akinek az első házasságából származó fiát – a későbbi Nero császárt – Claudius adoptálta. Agrippina az utódlás biztosítása érdekében gyilkolta meg Claudius.

1983. október 13. (25 éve történt)

Amerikában (Chicagóban) bemutatták az első, kereskedelmi forgalomba szánt mobiltelefonokat. Az első automatikus, analóg mobiltelefon a hatvanas években készült el. Az USA-ban már 1946 óta használtak rádiótelefonokat, de a használható rádiófrekvenciák száma igen korlátozott volt. Ezért a városokat vételi zónákra (cell) osztották, és 1948-ban már megoldható volt az automata kapcsolás. Sok időnek kellett még eltelnie azonban, hogy megszülessenek a megfelelő minőségű telefonkészülékek is. Az USA-ban a Motorola cég a mobiltelefonokra vonatkozó

szabadalom. Skandináviában 1981-ben, Európában a nyolcvanas évek végén kezdtek tömegesen elterjedni a mobiltelefonok.

Október 14.

Ma Helén, Lívia, Ilma, Beatrix, Alán, Domos, Krizanta napja van.

Ilma

Vörösmarty Mihály névalkotása a Csongor és Tünde című mesedramában. Valószínűleg az Ilona és a Vilma rövidítése. Finn név is, ez szintén 19. századi névalkotás. Jelentése: levegő, ég, világ.

Beatrix

Latin eredetű név. Jelentése: boldogító, boldogságot hozó.

1235. október 14. (773 éve történt)

Székesfehérváron Róbert esztergomi érsek királlyá koronázta IV. Béla magyar királyt, aki apját, II. Andrást követte a trónon. Uralkodása idején befejeződött a tatárok elől menekülő, letelepedett kunok megkeresztelkedése. Második honalapítóként a tatárjárás után újjáépítette az országot és újjászervezte az államot.

1939 (69 éve történt)

A Royal Oak nevű brit csatahajót a Scapa Flow-öbölben elsüllyesztette az U-47 jelzésű német tengeralattjáró. Ez volt az első nagy siker a német tengeri háborúban Nagy-Britannia ellen.

Október 15.

Ma Teréz, Aranka, Vilma, Tekla, Hedvig, Aurélia, Fortunát, Bedő, Bertram, Gálos, Léle, Berény napja van.

Aurélia

Latin eredetű név, az Aurél férfinév női párja. Jelentése: aranyos.

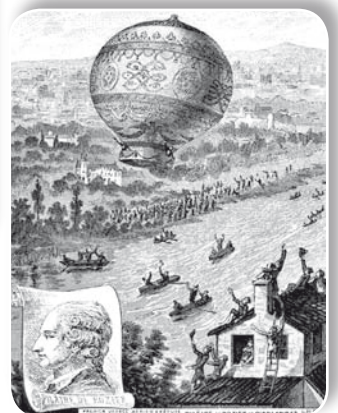
Bedő

Magyar eredetű név. Jelentése: ismeretlen.

1880 (128 éve történt)

Végleg elkészült a kölni dóm, 632 évvel az építkezés megkezdése után.

1783 (225 éve történt)

Hőlégballonnal a levegőbe emelkedett az első ember, Jean-Francois Pilâtre de Rozier francia fizikus.

1981 (27 éve történt)

Budapestben meghalt Huszárk Zoltán magyar filmrendező. Ismertebb filmjei: Szindbád, Csontváry, Koplalóművész, Holnap lesz fácán, Capriccio, Groteszka.

Csigaszán az avarban

A csigabiga a kisgyerekek kedvence, hiszen ártalmatlan, szelíd állat, nem szalad el az ember elől, és olyan kedves látvány, amint „szarvacskáit” nyújtogatva óvatosan előbújik a házából! Ráadásul közeli ismerős, hiszen eső után bármelyik árokparton találkozhatunk vele. A puhatestűek közül egyedül a csigák voltak képesek a szárazföldet is meghódítani.

Ha csigáról beszélünk, általában az éticsigát értjük alatta. Pedig ez a szó valójában egy egész rendszertani osztályt jelöl, vagyis körülbelül olyan tág fogalom, mint ha azt mondanánk: emlős. S mint ahogy az egér és az elefánt közt több a különbség, mint a hasonlóság, úgy ezek az állatok is számtalan formában léteznek. Már a jól ismert, meszes házú csigák sok-

félesége is káprázatos, és akkor még nem beszéltünk a házatlanok nem kevésbé változatos társaságáról, kezdve a kertben is megtalálható barna pettyes, kénsárga, esetleg sötétkék meztelen csigáktól egészen a csupaszkopolyúsokig, amelyek színpompás pillangóként lebegnek a korallszirtek felett. A tengerben élő házias csigák mézsváza feltűnően vastagabb, mint a szárazföldieké vagy az édesvízieké – megengedhetik maguknak, hiszen a sós vízben lényegesen könnyebb a súlyt cipelni.

A mesekönyvek alapján az ember hajlamos úgy elképzelni a házukat, mint egy lakást, amelyet akár el is hagyhatnak. Ám a mézsváz valójában sokkal inkább testrész, akár csak az ember foga vagy körme. Így tehát az állat sohasem bújhat ki teljesen belőle, viszont kárpótolja ezért, hogy nem is növi ki, hiszen az vele együtt lesz egyre nagyobb.

Tudod-e?

A csigák legtöbbször a háza balról jobbra csavarodik. Az éticsiga esetében körülbelül ezer közül bukkanhatunk egy olyan példányra, amelynél az ellenkező irányba. Európa nagy részén az éticsiga már védett állat, begyűjtése, szándékos pusztítása tilos!

Amikor a csiga előjön, voltaképpen csak a fejét és izmos haslábát dugja ki a napvilágra. Ez utóbbi a mozgásszerve, amelynek alsó felületén ragadós nyálka képződik, s azon csúszik előre. Nem jár ugyan gyorsan, viszont a legsímabb felületen, akár az ablaküvegen is képes megtapadni, és a borotva élén is keresztül tud mászni anélkül, hogy megvágna magát.

E puhatestűek legtöbbször híműs, vagyis minden egyes példány hím is és nőstény is egyszerre, de párosodáskor általában nem kölcsönösen termékenyítik meg egymást. A párzást követően a csiga a talajba ásott lyukba rakja le gyöngyszemhez hasonló petéit, amelyekből majd aprócska csigabigák kelnek ki. Kifejlődésükhöz három év szükséges. A tél közeledtével az éti csigák biztonságos helyet keresnek, a talajba fúrják magukat, s házuk bejáratára ajtóként szolgáló, erős mézszemezték építenek, amelyet majd csak tavasszal nyitnak ki újra.

Tiszták-e az állatok?

Mossál keztesd! Milyenek a körmeid? Vegyél fel tiszta inget! – hallják a gyerekek napestig. Nem csoda hát, ha így sóhajtanak fel: Az állatoknak sokkal könnyebb, nem kell mosakodniuk, fésülnöködniük, tiszta ruhát venniük. Vajon igaz ez? Aligha. Vannak ugyanis szép számmal olyan állatok, amelyek mindig magukkal hordják a ruhakézfűjüket, alaposan tisztálkodnak, fésülnököznek.

Nagy gondot fordít a „toalettjére” a házi macska: állandóan nyalja, csinosítja magát. A macskafélék a fák törzsére felágaskodva, a kergén élesítik a karmaikat, és közben a rátapadt piszoktól is megszabadítják. Erre a szobában tartott cicáknak is szükségük van. Vigyázzat! Ha nem jutnak fatörzshöz, a bútorokon fognak „manikűrözni”.

A vízben való lubickolást talán az elefántok kedvelik a legjobban. Egész csordák „strandolnak” egy-egy nagyobb afrikai vagy

indiai tó vagy folyó mentén. Ha meredek a part, valóságos csúszdát készítenek maguknak. Súlyukkal mély teknőt vájnak, majd farkukra ülve szépen lecsúsznak. A zuhanyozást is ők találták fel az állatvilágban.

Ligeti csiga

Csiga, biga, gyere ki!

őshonos képviselője a rajzos csiga. Háza félgömböt formál, héjfedője félhold alakú, utolsó kanyarulata kiszélesedik. Világossárga héját sötét, zezugos rajzolat díszíti. A vízmeder aljzatát borító kavicsok algabevonatával táplálkozik. A hasonló életmódot folytató, tornyos házú folyamcsigák általában csoportosan élnek. A rendkívül látványos megjelenésű szávai folyamcsiga háza kissé tojásdad alakú, barna sávok díszítik, és a héja sima vagy bordás felületű. A folyópartok kiépítésének és a természetes áramlási viszonyok megváltozásának következtében a folyamcsigák száma is fokozatosan csökken.

A nagy testű fialócsigák álló- és lassan mozgó vizek lakói, ahol az üledékben turkálva törmelékkel és kovamoszatokkal táplálkoznak, illetve kavicsok bevonatát legelik. A hímek a megnagyobbodott jobb oldali tapogatójukat használják párzószerként. A peték és a kikelő lárvák a köpenyüreg redőjében fejlődnek. Nevük is erre az utódgondozásra utal, hiszen eleve születő módon fiatal állatokat hoznak világra. A planktonikus életmódú lárvá hiánya és az ivadék gondozás kialakulása az édesvízi környezet változékonyságának hatásával magyarázható. Éppen az ivadék gondozásnak köszönhető, hogy az újszülött csigák 40 százaléka eléri az ivarérettséget. Ez az arány az utódgondozás nélküli mocsárcsigáknál csak egy százalék. A fialócsigák nőstényei több évig élnek, és nagyobbra nőnek, mint a hímek, amelyeknek az élettartama csak egy szaporodási időszakra korlátozódik...

A Nemzetközi Természetvédelmi Unió (IUCN) Vörös könyvében levő veszélyeztetett fajok egyharmada édesvízi életmódú, és közöttük sok a puhatestű. Vizeink ilyen szempontból még fajokban gazdagoknak mondhatók (persze, nem a Verbász-Szenttamási méregcsatorna), de a népségek helyi kihalása és a fajok eltűnése egyértelmű vészjelzést jelez. A vizes élőhelyeket benépesítő csigák és kagylók megőrzése az élővilág többi szereplőjével együtt ezért mindannyiunk közös érdeke. Földünk vízkészletének csak töredéke, kevesebb mint egy százaléka édesvíz. Ebben jelenlegi ismereteink szerint mintegy hétezer puhatestű faj él. Tavakban, folyókban, patakokban és forrásokban nádszálakra, vízínövényekre és kövekre tapadva vagy iszapba rejtőzve egyaránt léteznek. Vannak közöttük világpolgárok és olyanok is, amelyek csak egyetlen kis élőhelyhez ragaszkodnak. Testük nem annyira színes, mint tengerben élő rokonaiké, művészi színek, lapos, hosszúkas, felcsavart, csíkos, egyszínű, apró és óriás mézspáncéljuk azonban így is az élővizek díszévé teszi őket.

Kárpát-medencei vizeinkben ötvennyolc édesvízi csiga- és huszonnyolc kagylófajta tartanak nyilván. Közülük tizenhat faj, vízi puhatestű faunánk csaknem egyötöde, külföldről származik és akváriumból szabadult ki. Ezek invazív fajként számottevően rontják, átalakítják az életközösségek összetételét és működését.

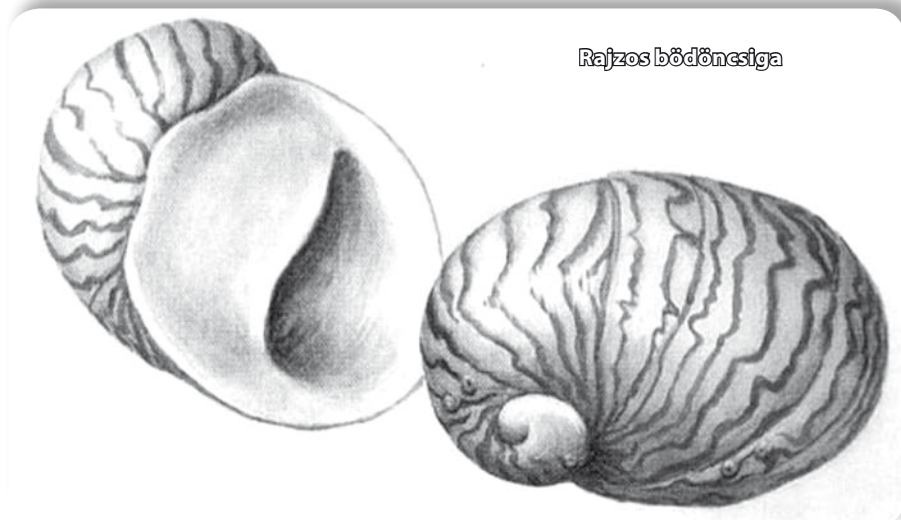
Az édesvízi puhatestűek egy része a csigák osztályába tartozik. Példányaikat a folyók és a tavak partján láthatjuk, amint a növényeket vagy a köveket borító algákkal táplálkoznak, esetleg a víz felületi hártáján fejjel lefelé lógva közlekednek, vagyis „egy lábbal a vízben járnak, moszatokat vacsorálnak”. Ám olyan fajok is akadnak köztük, amelyek az üledék mélyén vagy barlangokban és karsztvizekben élnek.

A hazánkban élő édesvízi csigák testét kívülről mészváz fedi. Az előkopoltyús csigák

házuk szájadékát szaruszerű vagy meszes héjfedővel zárják le. Mivel a gázcserejüket kopoltyú bonyolítja le, nagyon érzékenyek a vízszennyeződésre. A többségük váltivarú, de szélsőséges körülmények között szűznemzés is előfordulhat körükben. Élettartalmuk többnyire egy év, de öt évig élő fajok is akadnak közöttük. Népségüket rövid létük során többszöri szaporodással tartják fenn. Különös ismertetőjegyük a fejük elején kinyújtható ormány, amellyel táplálék után turkálnak.

Az előkopoltyús csigák már a földtörténelem igen korai szakaszában megjelentek az édesvizekben. Térhódításuk megelőzte az ősi szuperkontinens, a Pangea feldarabolódását. Ezek a külsejükben nagyon hasonló, de örökletesen különböző, egymással rokonságban álló fajok elsősorban a források és barlangok lakói. Közéjük tartozik a karsztforráscsiga. Ez a három-négy milliméteres, a víz hőmérsékletére és oxigéntartalmára egyaránt érzékeny állat csak forráskifolyókban és felső partszakaszokon érzi jól magát. Kövekre tapadó példányainak tömegét gyakran zöld algabevonat takarja.

A különleges alakú bődöncsigáknak a Duna vízrendszerében élő egyik jellegzetes,

Rajzos bődöncsiga

RÜGYFAKADÁS

Először jártam a tengeren

Mint minden diák, én is nagyon vártam az iskolaév végét, az utolsó csöngést. A szünet egyik napján a szüleim azzal fogadtak, hogy elküldenek a tengerre. Csoportos nyaralás volt ez, amit a Nikola Tesla iskolából szervezett két tanító néni Petrovacra.

Már nagyon vártam az indulás időpontját. Július 17-én indultunk este hét órákor. Az utazás hosszú volt, de a táj és a tengerpart lenyűgöző. A magas hegyek, a hatalmas fenyők, a leanderek illata, a kabócák ciripelése gyönyörű. A strand apró kavicsal és homokkal kevert. Sokat úsztunk. A bójáig is eljutottunk. Vízbicikliztünk, és egy barlangba is elmentünk. Ennek tetejéről ugrálhattunk le. Életemben először jetskiztem, ami nagyon tetszett.

Sokat játszottunk. Röplabda- és kártyaversenyt szerveztünk.

Átsétáltunk Buljaricára. Ott is megfürdöttünk.

Budván ellátogattunk a vidámparkba.

Igaz, hogy gyorsan elmúlt, de emlékezetes volt ez a nyár. Remélem, máskor is eljutok ilyen helyekre.

**Brindza Ágnes, 6. osztály
Csáki Lajos iskola, Topolya**

Görögországi nyaralás

A szüleimmel Görögországban nyaraltunk, mégpedig Halkidiki-félszigeten.

A hosszú és fáradtságos út után egy nagyot pihentünk. Végre belemehettem a kristálytisza, hús és sós vízbe. Egyik nap anyával és apával beúsztuk a mélyebb vízbe az úszópárnával, és anyu ezt mondta:

– Milyen sok kis hal!

Dél előttként a tenger nagy hullámaiát élveztük, délután pedig nagyokat úszkáltunk és vízilabdáztunk. Sokat cseleztünk, passzoltunk és vetődöttünk a vízben. Átéltünk egy igazi földrengést, amely a tenger mélyéről jött. Sokat kártyáztunk, s mikor legyőztem apucit, ezt mondtam neki:

– Te hagytaál győzni!

Ő ezt válaszolta:

– Dehogy hagytaalak, ez tehetőség kérdése!

Esténként sétáltunk és csodálatos képeket készítettünk az éjszaka fényeiről. Sajnos, elérkezett az a nap is, amit nagyon nem vártunk, szomorúan hagytuk el a lakást. Azt tervezzük, hogy jövőre is ide jövünk nyaralni.

**Némedi Emese, 4. osztály
Október 10. iskola, Szabadka**

Montenegrói emlékek

Az idén Montenegróban nyaraltam a családommal.

A táj gyönyörű volt, a levegő pedig friss.

Esténként sétákat tettünk a tengerparton, amely tele volt kis kavicsokkal. Gyakran gyűjtöttem színük szerint. Veliki Pijesak, illetve Nagyhomok volt a neve annak a kis falunak, ahol tizenegy napot töltöttünk.

Nagyhomoktól tíz kilométerre van egy Bar nevű város. Láttunk nagy jachtokat, teher- és utasszállító hajókat, hosszú sétányt és hatalmas pálmafákat. A hoteltől nem messze megfigyelhettük a sziklákat, rákokat, kagylókat, korallokat és vízi növényeket. Sokat napoztam, megtanultam pihenni a vizen és hátrafelé úszni. A fekete halak a fürdőzők közé úsztak. A helybeli szakácsok ízletes ételeket főztek, akkora pizzát sütöttek, hogy még négy felnőttnek is képtelenség megenni. Vízbicikliztünk, a csúszdáról csúszkáltunk a tengerbe. Esténként orosz népzenet játszottak az egyik étteremben. Az emberek kedvesek, aranyosak, segítőkészek voltak. Reggel korán keltünk, bepakoltunk az autóba, és miután búcsút inttem a tengernek, indultunk haza.

**Rencsényi Doloresz, 4. osztály
Október 10. iskola, Szabadka**

Iskolai élmény

Amióta iskolába járok, nagyon sok új dolgot megtanultam. Először a betűkkel ismerkedtem, igaz nagyon nehezen szántam rá magam az olvasásra. Az írással is ugyanígy vagyok. Habár szeretem hallgatni az érdekes meséket, történeteket, vicces verseket, jobban megértem, ha más olvassa fel. Odahaza inkább a tudományos könyveket lapozgatom, azokban több a kép is. A matematikát azonban nagyon kedvelem. Jól megy a számolás. A tanító néni segítségével különböző műsorokat készítek. Igaz, hogy ilyenkor sokat kell gyakorolni, de nagyon élvezem ezeket a foglalkozásokat. Sokat rajzolunk, festünk, különböző tárgyakat készítek. Ez is nagyon leköti bennünket. Mindannyian várjuk a kirándulást. Nagyon szeretünk együtt lenni az osztálytársaimmal. Eddig még csak a Kátai-tanyán voltunk, ebben a tanévben Gučevóra is fogunk menni. Már alig várjuk az indulás napját!

**Kazinci Krisztián, 2. osztály
Petőfi Sándor iskola, Újvidék**

Első napok az ötödik osztályban

Elérkezett szeptember elseje. Nagy izgalommal készültem az iskolába.

Fél nyolcra összeverődött a társaság. Kíváncsian vártuk, hogy ki lesz az osztályfőnökünk és az új tanáraink. Az osztályfőnökünk Orovec János, aki a növényremet is tanította. Közben megkaptuk a régi tanító néninktől – akit jó volt újra látni – az elmarat ötödikes könyveket. Azóta már megismertük az új tanárainkat és a tantermeiket. Nekem a műszaki tetszik a legjobban, csak kár, hogy nincsenek szekrények. Szokatlan, hogy minden óra más-más teremben van. Szépek az új könyvek, de nagyon nehéz a táskánk. Mire az iskolába érek, már fáj a hátam. Hazaérve szintén.

Az elmúlt néhány nap tetszett, de félek, hogy nehéz lesz ez az év.

**Bazsó Gábor, 5. osztály
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Mit érez most a Tisza?

Egy délután lementem a szüleimmel a Tisza-partra.

Ahogy sétáltunk, láttuk a földön heverő kivágott fatörzseket. Az erdőt nagyon meggritkították. Apukám azt mesélte, hogy az ő gyermekkorában az erdő még sűrű volt. Bújócskázás vagy zavarócskázás közben csak le kellett guggolni, és már meg sem látták a sok fától és bokortól. Amikor odamentünk a folyóhoz, mindannyian elámultunk a látványtól. A szüleim elmentek a Tisza-parti kávézóba. Én a folyó mellett maradtam, és megdöbbenve néztem. Üres flakonok, papírok és különféle szemét úszott a víz tetején, emellett még a víz is piszkos volt, és felmerült bennem a kérdés, hogy itt nyilván tönkrement a szűrőrendszer. Ahogy álltam, a víz a lábam elé sodort egy elpusztult halat és utána még egy flakont is. Nem sokkal messzebb megláttam a bozótban egy férfit, amint épp horgászik. Odamentem hozzá, és megszólítottam:

– Jó napot kívánok! Van-e kapás?

– Szia. Nem, kapás nincsen, de üres konzervdoboz bőven. Gyere, ülj le ide mellém!

Én leültem, és elkezdtünk beszélgetni.

– Maga szerint mit érez most a Tisza?

– Fájdalmat, szomorúságot és ha tudna, biztos sírna.

– Szerintem is szomorú, hiszen tele van hulladékkal.

Miközben a horgással beszélgettünk, megláttam apukám, és odajött. A horgászemberben egy régi ismerősét fedezte fel. Beszélgetésük a folyó szennyezettségére terelődött. Mindannyian egyetértettünk abban, hogy nagytakarítási akciót kellene szervezni.

Másnap már neki is fogtunk. Embereket hívtunk, bevallom elég sokat. Először csapatokra oszlottunk. Az egyik csapat a strandot takarította, volt, aki hajóval a vízből a hulladékokat szedte, mások az erdőt tisztították. Én a hajókkal voltam. Egy hajón tizenhárman voltunk. Egy ember irányította a hajót, négy gyerek szedte a szemetet, és két ember fogott egy gyereket, hogy ki ne essen.

Amikor pár nappal később lementünk a Tisza-partra, gyönyörködtünk a látványban. Sokkal jobban éreztük magunkat a tiszta környezetszennyezésben.

**Juhász Tamás, 5. osztály
Cseh Károly iskola, Ada**

**Csendélet
Hatala Krisztián
zentaganarasi
tanuló rajza**

„Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent...”

Tizennégy éve egy forró, nyári napon születtem az Alföld egyik városában, Zentán.

Míg kicsi voltam sokat ábrándoztam arról, milyen jó lenne valamelyik nagyvárosban lakni, amely tele van híres emberekkel, és természetesen érdekesebb, mint Zenta. Máskor egy hegyvidéki faluban szerettem volna élni, egy kis eldugott helyen. Az elmúlt hetekben azonban többet foglalkoztam azzal a kérdéssel, hogy valóban érdemes lenne-e elmenni innen. Válaszként fájdalmasan sok emlék, kép, arc, öröm, félelem jelent meg előttem. Rájöttem, hogy képtelen vagyok még gondolatban is elutazni az otthonomból. Amikor egy képzeletbeli úton járok, és tudom, hogy többet nem jöhetnek vissza, felriadok az álomból. Már túl sok emlék köt ide. Sehhol máshol nincsenek beszélő fák, utcák és helyiségek, csak itt, az én szülővárosomban. Igaz, ezek az élőlények és tárgyak csak nekem beszélnek, csak nekem válaszolnak. A nap rám csak itt mosolyog, az eső nekem csak itt muzsikál, a szél csak itt fútyul. Máshol a nap égetne, az eső kopogna, a szél élesen az arcomba vágna. Ezek az érzések csak bennem vannak, s ha egy másik személy érkezik erre a vidékre, az talán másként írja le. Vadnak, keménynek, erősnek, ellenszenvesnek. Viszont az én szülőföldemben nekem épp ez tetszik. A megérthetetlen vadság, ami a vízben van, a szilárdság, amit a föld testesít meg, az erő, ami a fában és lelkekben lakozik, s ami mindig, minden helyzetben új reményt ad! Talán azért utazik el sok ember, mert nem tanulta meg azt a törvényt, ami Vajdaságot jellemzi: az örökös harci! Aki ezt nem tudja és nem alkalmazza, annak ellenszenves ez a világ. Nekem azonban tetszik.

Én tudok harcolni! Nemcsak a magam javára, hanem másokért is! Soha nem fogok elutazni innen, éljek bármilyen nehéz körülmények között is. Ez a hazám, és felelősséggel tartozom neki. Ezért örökre itt fogok maradni, és mindig vigyázni fogok rá!

Pósa Ágnes, 8. osztály
Thurzó Lajos iskola, Zenta

Az iskolatáska meséje

Szép nyári napon születtem. Már csak arra emlékszem, hogy a polcon ültem a boltban. Egy mosolygós eladó vet a pártfogásába. A legszembeütőbb helyre rakott. Telt-múlt az idő, közeledett az iskolaév kezdete. Egy nap egy aranyos szőke hajú kislány lépett be az anyukájával a boltba. Rögtön megakadt a szeme rajtam.

Én is mindjárt megszerettem. Nem is engedte, hogy belepakoljanak a zacsokba. A hátán vitt haza. Amikor hazaértünk, bevitt a szobájába, megmutogatta barátait, a könyveit. Nyíra örült nekem, hogy aznap este velem aludt. Amikor elkezdődött az iskola, mindenki irigyelte. Megfogtak, megsimogattak, volt, aki felpróbált a hátára.

A gazdám mindig szépen bánt velem. Soha nem dobált és rugdosott. A könyveket mindig szépen sorba rakta be. Ha kicsit elpiszkolódtam, mindjárt letörölte rólam a koszt. A nyári szünetben a szekrény tetején pihentem. Innen mentem nyugdíjba is. Eltelt 4 év, ami egy táska életében szép kor. A gazdám elrakott engem emlékébe.

Most itt ülök a szekrény tetején, és innen kémlelem a világot. Örülök, mert az enyémet leszolgáltam, szeretetben, boldogságban.

Berényi Szanella
Hunyadi János iskola, Csantavér

Fülöp Gábor:
Leó mint gólya
Csernicsek Ervin
doroszlói tanuló
versillusztrációja

Neked mondom, Szilágyi

Te vagy az otthonom már lassan 15 éve. Ezért is ismered minden emlékemet és történetemet.

Kiskoromba még csak egy falu voltál, nekem, tele helyszínekkel. Nem jelentett semmit, akkor még annak örültem, ha elmehettem az óvodába és a játszótérre. De az évek múlásával rájöttem, hogy te jelentetted nekem az életet, hiszen mindenütt velem voltál, vigyáztál rám. Láttad, hogy búcsúzom el az ovitól, hogy kezdem el az iskolát, tudtál az első szerelmemről, ismered a barátaimat, átélted a bánatomat, és most azt is végignézed, hogyan hagyjak itt. Hiányozni fog a templom, a focipálya, a gyógyszertár lépcsői, az egészségháznál eltöltött órák, Bözsi néni padja, és az a rózsaszínűre festett ház, mely mindig vidáman néz rám. És a Roberto vendéglő sarka, soha nem zavart el minket, akárhányszor megálltunk ott az iskola után beszélgetni. És a hazafelé vezető út, meg a kövek is, amelyek már rég megváltoztatták színüket, halványabbak lettek, kifakultak. És nemcsak azért, mert már sok autó vagy traktor hajtott át rajtuk, hanem azért is, mert szerintem sokan hullattak rá a könnyeinket, mikor épp búsakodtunk. És ott van a templomtér, ahova a nyári szünetben minden este kijártunk bújócskázni. A bokrok és a fák oly szívesen fogadtak minket. Nem zavarta őket a lármánk vagy a fűtűszó. Ez a hely télen még érdekesebb volt számunkra. A hó és az alatta alvó fűszálak szerették a gyerekhangokat hallani. A világitó anygalka a templom legfelső ablakából figyelte tetteinket, vigyázott ránk. A kék épület, vagyis az iskola és az udvara... mennyi emlék köt hozzá! Az órák, a szünetek, a délutánok... szinte már a második otthonomná vált. Itt zajlik le az életem. Még. De már nem sokáig. Már csak pár hónapig, és aztán csak láthatatlan emlék leszel. Egy ideig biztosan mindenről eszembe jutsz majd, de aztán szép lassan az lesz az otthonom, ahová tovább megyek iskolába.

Egy életszakasz zárul le bennem, de tovább kell lépnem, ahogy minden más velem egyidős gyerekeknek.

Nagy Léda, 8. osztály
Kis Ferenc iskola, Szilágyi

Az erdő fáit

*Ha jön az ősz,
leveleiket hullajtják,
csupasz ágaikat
hideg szelek moztatják.*

*Mikor belepi őket
a hótakaró,
újra szépek
és csillogók.*

*Míg téli álmukat alusszák,
arról álmodoznak,
hogy tavasszal
újra tündérré változnak.*

Pataki Antónia, 5. osztály
Miloje Čipčić iskola, Törökbecse

A város, ahol élek

A város, ahol élek, Óbecse. A Tisza jobb partján, a bácskai oldalon helyezkedik el.

Nem mondható nagy városnak, a térképeken gyakran nincs is feltüntetve. Annak ellenére, hogy nem valami híres város, nem is főváros, van pár említésre méltó jellegzetessége. Kezdjük a zsilippel. A zsilip már nagyon régi építmény, Eiffel is részt vett a megtervezésében. Bármikor, amikor elsétálunk a Tisza-partra, a mamám mindig elmesél egy történetet, hogy mikor ő még kislány volt... vagy százszor hallottam tőle ugyanazt az elbeszélést. Van a városban egy kisebb múzeum is, amit alsóban az osztálylával meglátogattunk, egy sportközpont, egy medence, gyógyfürdő, különböző gyárak, a Fantast Motel, amit egy kastélyban alakítottak ki, számos iskola és óvoda. A központban két templom áll, a község-háza, és közelében a gimnázium. Az imént említett két templomnak és a község-házának összesen öt tornya van, ezért Becsét gyakran nevezik az öt torony városának is. A község-házán rengeteg galamb tanyázik, s amikor a központban egy padon ücsörgünk, szívesen figyelem a galambokat. Néha csoportosan tesznek egy-egy körutat a központ felett, hogy pár perc múlva újra letelepedjenek eredeti helyükre. Ilyenkor el-elgondolkodom, hogy milyen izgalmas is lenne, ha onnan főntről, a magasból szemügyre vehetném a várost. Van még valami, ami szeretnék megemlíteni, és ez a könyvtár. Elég régi építmény. Amikor először voltam ott anyukámmal, még csak a felnőtt osztály létezett, és amikor felnéztem a mennyezetre, azt láthattam, hogy a fal mindenütt repedezett, néhány helyen be is ázott. Azonban nem is olyan régen felújították az építményt.

Azt szeretném, ha az egész várossal így tennének, mert ha igazán akarnák, megvalósulhatna ez az álom.

Barna Izabella, 7. osztály
Samu Mihály iskola, Óbecse

RÜGYFAKADÁS

Megjött az ősz

Megjött az ősz, megjött újra a maga sajátos zord és hideg módján.

Itt van már ez a hideg évszak. Milyen kár, hogy elmúlt a nyár. A fecskék elköltöztek, és csak az emlékezetünkben halljuk a csivitelésüket. A táj sem a régi, csak kopárság és hideg szellő. A virágok és a kicsi zümmögő barátaink eltűntek. A rovarok is elbújtak, de ez inkább jó, mint szomorú. Az emberek sem a régiiek, beöltöznek, mert a hideg őszi szél már szinte a fagyot idézi. Olyan rideg és kihalt e szomorú évszak.

De ne búsuljon senki, hiszen nem tart örökké.

Kövesdi James, 5. osztály
Széchenyi István iskola, Szabadka

Mióta piszkos a Krivaj?

Egyszer régen, amikor még kicsi voltam, mérgesen panaszkodtam, hogy a Krivajban még fürdeni se lehet, annyira piszkos. Dédapám ezt meghallotta, az ölébe vett, és elkezdett mesélni.

A Krivaj vize réges-régen tiszta volt. Olyan szépen tükröződött benne az egyik nagy tölgyfa, hogy sok ember járt a csodájára. A falusiak viszont nem értékelték a folyó szépségét. Az emberek ott mosták le a sarat a csizmájukról, és ott mosták a lovakat. Az asszonyok pedig oda jártak ruhát mosni. A gyerekek földdarabokat és köveket dobáltak a vízbe, s hallgatták a csobbanásokat. Egy falusi ember sem tudta azonban, hogy a patakban él a Víz Ura. Hosszú, aranyos szakálla mögött bosszús arc bujt meg. Sokáig tűrte a lakosok gondatlanságát, de egyszer, mikor már nem látta az eget, mert olyan piszkos lett a vízfelszín, mégis elfogyott a türelme. Másnap a lakosok egy örvényre lettek figyelmesek. Az örvényből előbújt a Víz Ura.

– Hogy mertétek bepiszkolni a vizemet? – kérdezte mérgesen. – Most meg kell, hogy átkozzalak titeket!

Azzal eltűnt, de az emléke ott maradt a vízen, amit az átok piszkossá és bűdössé varázsolt.

Nem hiszem, hogy ez a történet igaz, de mivel a déditatám okos és tapasztalt ember, kénytelen vagyok hinni neki.

Cindel Blanka, 5. osztály
Vuk Karadžić iskola, Bajmok

Iskolacsengő, iskolapadok...

Elérkezett a szeptember, a szabadságnak vége... Az iskolaudvar megtelik gyerekekkel.

Megszólal az iskolacsengő, és a diákok a tanterembe vonulnak. Újra megtelnek a régi tanteremek, és leülünk a kopott padokba. Az ágy kényelmesebb volt otthon, mint ezek a kemény székek. Bejön a tanárnő, és vidáman köszönt bennünket. Be kell vallanom, hogy valahol belül már vártam, hogy lássam az osztálytársaimat, hogy együtt lehessünk, s újra elkövessük azokat a csínytevéseket, amelyek nélkül nem iskola az iskola. Meg kell szokni új tanárainkat, akik az idén érkeztek iskolánkba. Megkezdődött a tanítás és a hajrá! Az első pár napban még nem nagyon tanulunk, de ami késik, nem múlik! Mindenkinek egy kicsit a szívéhez nőtt a saját padja, hisz azon a helyen írja ellenőrzőit, felel, itt tölti el délelőttijeit a zöldre festett padokban.

Még két évig koptatom ezt a padot, aztán talán máshol, de ez még a jövő titka.

Szabó Norbert, 7. osztály
Kis Ferenc iskola, Orom

A tanári asztal

A mi tantermünk nagyon kicsi. Összesen tíz pad van benne, amelyek közül a legfontosabb a tanári asztal.

A tanári asztal régen készülhetett. Nem tudom, hogy az asztalos, aki a lapját készítette, sejtette-e, milyen fontos szerepe lesz munkájának a diákok életében. Újkorában friss faillatot árasztott és a tanár, aki mögötte ült, biztosan kellemesen érezte magát. Nem úgy a diákok, akik mindig szorongva tekingettek a tanári asztal felé. Az idő múlásával megkopott, de még mindig tekintélyt parancsolóan áll a tábla előtt. Vajon hány napló feküdt már rajta? Több ötös vagy több egyes íródott a lapján? Az is előfordulhatott már, hogy a mérges tanárok a naplót vágták hozzá.

A diákok körében nagyon fontos dolog, hogy ki milyen közel ül a tanári asztalhoz. Általában a csintalan gyerekek ülnek elől, hogy a tanárok szemmel tarthassák őket. Minél távolabb vagyunk a tanári asztaltól, annál nagyobb lehetőségünk van egy kis lazításra. Dolgozatírás után a füzeteket a tanári asztalhoz kell vinnünk. Amint közeledünk felé, egyre jobban elbizonytalanodunk. Vajon milyen jegyet kapunk?

Év vége felé már egészen megkedveljük ezt az asztalt. Tudjuk ugyanis, hogy hamarosan búcsút veszünk tőle, és nem látjuk egész jövő ősziig.

Jaramazović Martin, 5. osztály
Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

Kedves Pajtások!

Két költőnk, Radnóti Miklós és Ács Károly szülőföldszeretete él tovább a **szilágyi Nagy Léda** és a **zentai Pósa Ágnes** fogalmazásában. A költemény ihlette gondolatsorokat érzem és az emlékezés hangulata hatja át, még a gondolatrítmus is a versek hatását mutatja. **Óbecse szerelmese, Barna Izabella** reális képekből kerekít szép leírást, de egy-egy kép az ő lelkében is megpendíti az érzem húrjait. Az **adai Juhász Tamás** a környezetvédő szemével néz körül a Tisza táján, a **bajmoki Cindel Blanka** pedig mondát szó a fogalmazásába, hogy fölhívja a figyelmet a Krivaj szennyezettségére.

A nyári emlékek távolabbi vidékekre, Montenegróba, Görögországra repítik az olvasót, ezekben a fogalmazásokban is megtaláljuk a leírás elemeit. A fentiekén kívül az időszerű szeptemberi témák sem maradhatnak ki a mai Rügyfakadásból.

Az e heti küldemények az ötödikesek első benyomásairól, nyaralásról, nyári élményekről szólnak, és még két jó könyvismertetőt is kaptam. Mindezt köszönettel nyugtázom a következőknek:

Bácskertes: Guzvány Szilvia és Újlakos Stefánia;

Csantavér: Bazsó Gábor, Fekecs Kinga, Földi Flórián, Gondis Csongor, Hubai Dóra, Kozma Róbert, Lality Bettina, Osztrónkovics Glória (2 írás), Pásztor Réka, Pátrik Arnold, Pesti Enikő, Tölcsér Huanita, Vékony Richárd és Vituska Olivér (2 írás);

Péterréve: Fábíán Diana, Hanulik Antónia, Juhász Annabella, Kapornai Arnold, Kovács Lotti, Miklós Csongor, Németh Anett, Pataki Rebeka és Solymosi Adrienn (2 írás);

Szabadka, Október 10. iskola: Bacsó Henrietta, Baracska Vidor, Dedovity Tomity Dina, Duddás Dániel, Kátay Alexandra, László Roland, Némedi Emese, Rencsényi Doloresz és Újvári Vanesa; Széchenyi István iskola: Kövesdi James;

Topolya, Csáki Lajos iskola: Bedleg Kristóf, Benedek Judit, Brindza Ágnes, Karsai Magdaléna és Szivéli Krisztina.

Üdvözeletemet küldöm, írásaitokat várom:

Tomán Mária

Ötödikes letterem

Szeptember elseje óta egy új időszak kezdődött számomra. Vége lett a kisiskolás kornak, és felsős diák letterem. Az ötödik osztály küszöbén állok tele kíváncsisággal, félelemmel.

Reggel hét órakor az iskolában voltam. Felcsillant a szemem, mikor megláttam osztálytársaimat. Megörültünk egymásnak. Az igazgató köszöntését csendben hallgattuk, és arra voltunk legjobban kíváncsiak, hogy ki lesz az ötödikeseknek az osztályfőnöke. Elégedettek vagyunk, hogy Molnár Katalin lett az osztályfőnökünk. Bevezetett minket a tanterembe, és közölte velünk az iskola házirendjét, az órarendet, valamint az ötödik osztály követelményeit. Az első szünet tájékozódással tel el. Az idősebb tanulókat kérdeztük, melyik terem hol található. Már a harmadik nap is elmúlt.

Tudom, hogy nehezebb feladatok várnak rám, de igyekezni fogok helytállni.

Kovács Lotti, 5. osztály
Samu Mihály iskola, Péterréve

Ketten. Szabó Ármin zentai tanuló rajza

MENŐ FEJEK

Johnny Depp

A népszerű sztárt a Sweeney Tod – Fleet Street démoni borbélyja című filmben Londonban találjuk

– Egyre gyakrabban hangoztatod, hogy nem szereted Hollywoodot, nem szeretsz forgatni, a stúdiókban dolgozni.

– Hidd el, nem kedvelem a hírnevet, sem a megjelenést a nyilvánosság előtt. Annak sem örülök, ha „jóképű srác”-nak mondanak. Ezért menekülök az olyan szerepek elől, amelyekben előnyös oldalról mutatnak be. Tudatosan vállalom az olyan szerepeket, mint az Ollókezü Edward, az Ed Wood vagy a Charlie, aki egy csokigyár tulajdonosa. Bevallom neked, sohasem akartam színész lenni, de azt mondták: „Csináld, Charlie – egykor így becéztek –, a dollárok az öledbe hullanak.” Szóval a múltban nem nagyon érdekelt mindaz, ami Hollywoodot mozgatta, ám aztán... A szakasz című háborús drámában már egyenruhába bújtattak, mehettünk Vietnamba az US Army becsületét védeni. Ezután az ügynököm már nem akart leszállni rólam. Hosszas rábeszélés után elfogadtam a szerepet a 21 Jump Street című televíziós sorozatban. Képzeld el, a dráma három évig maradt a tévé műsorán, erre senki sem számított. Ekkor mondták azt, hogy a nézők miattam nézik a sorozatot. Egyik napról a másikra tinibálvánnyá váltam. Végül Tim Burton rendező is megtalált. 1990-ben elkészítette az Ollókezü Edwardot, azt a filmet, amely meghozta számomra azt a hírnevet, amit tulajdonképpen utálok.

– Tim Burton gyakran dolgozik veled.

– Eddig öt alkalommal választott engem sztárszerepre. A Sweeney Todd a hatodik közös munkánk. A következő filmekben tettük közösen próbára a tehetségünket: Ollókezü Edward (1990), Ed Wood (1994), Az Álmosvölgy legendája (1999), Charlie és a csokigyár (2005), A halott menyasszony (2005), Sweeney Todd – A Fleet Street démoni borbélyja (2008). Gondolom, mindig valami újra törekedtünk, nem dolgoztunk hiába, és az együttműködés tartós lesz, mert tökéletesen megértjük egymást...

– A nézők első számú kedvencévé Jack Sparrow kapitány szerepe avatott A Karib-tenger kalózzai trilógiában (2003-ban, 2006-ban és 2007-ben).

– De láthattál a Monty Pythonos Terry Gilliam Félelem és reszketés című drámájában is, az Én, Pán Péterben, a Benny és Joonban, a Cry Baby című moziban, az Arizonai álmódzóknban, a Don Juan De Marcóban (Marlon Brandóval), a Halott emberben, a Holtidőben, a Fedőneve: Donnie Brascóban, A kilencedik kapuban, A síró emberben, a Mielőtt leszáll az éjben, a Csokoládében, A pokolból című

rémmesében, a Volt egyszer egy Mexikóban, A titkos ablakban stb. Még rendeztem is... de The Brave – A halál ára nagyot nyekkent. A debütálás rendezőként nem sikerült...

– Nostalgiazol néhanapján?

– Hááát... Tudod, valamikor nagyon régen néhány dollárért a tűzbe mentem volna. Tinédzserként telefonokat árultam. A szüleimre nem nagyon támaszkodhattam... Még dalokat is írtam, ezeket az édesanyámtól kapott gitáromon adtam elő. Drogoztam is... erről leszoktam. Sokáig csak a muzsikának éltem... Ma boldog ember vagyok. Elvettem a francia színésznőt, Vanessa Paradist, sülve-főve együtt vagyunk, nagyon szeretjük egymást. Két gyermekünk született: Lily-Rose Melody és Jack. Ennyit erről. A többről nem nyilatkozom, mert Marlon Brando azt tanácsolta, hogy a magánéletünket ne teregezzük ki a nyilvánosság előtt.

– Vannak terveid?

– Megnézhetsz majd a Public Enemies című filmben, ebben én leszek/vagyok John Dillinger, a legendás gengszter. A Shantaram című thrillerben egy ausztrál heroinistát alakítok, aki meglóg a börtönből, majd Afganisztánban köt ki, és felveszi a harcot az oroszokkal. A Cin City 2. és 3. epizódjában én is benne leszek... Lesz a számomra munka bőven.

– Miről szól a Sweeney Todd?

– Hm... rázós egy ügy. Ez egy komor filmmusical, amely félelmetesen romlott világot mutat be. Ebben én egy borbélyt alakítok, a „démoni borbélyt”, aki egy kissé bekattant. Ő a szikés mészáros... Többet nem árulok el a filmről!

B. Z.

Loláé a Sims2 játék főcímdala

Úgy tűnik az ifjú tehetség meg sem áll a világhírnévhez vezető úton, ugyanis az a megtiszteltetés érte, hogy a Sims2 Nagyvárosi élet főcímdalát ő énekelheti fel.

Amint az énekes hivatalos weboldalán olvasható: Az Electronic Arts (a videojáték egyik vezető fejlesztő- és kiadócége) úgy határozott, Lola Mozdulj már! című slágere (zenéjét szerezte: Rakonczai Viktor) tökéletesen passzolni fog játékuhoz, a Sims2 PC-s szoftverhez. A hír hallatán Lola azt sem tudta, hová nézzen, hiszen napokig fel sem fogta, mi történt vele. Az óriási felkérés Lolának hatalmas ismertséget hozhat, több millió család fogja hallani az egész bolygón. A játékból eddig több millió példányt adtak el, szám szerint 99 millió darab fogyott szerte a világon, ami előrevetíti, hogy Lola hangja több háztartásba fog eljutni, mint eddig bármelyik magyar előadóé.

„A Simsek világában simlish nyelven beszélnek, így ezen a nyelven énekeltem fel a dalt. Leginkább valamelyik szláv nyelv-

hez tudnám hasonlítani ezt a halandzsza nyelvet, hiszen rengeteg mássalhangzót használ egy szóban. Bevallom, angolul sokkal könnyebben felénekeltem, erre azért ráment pár éjszakám, mire tökéletesítettem a kiejtést.”

Mindezek ellenére Lola nem száll el a közelgő hírnévtől, ugyanis elkezdődtek a stúdiómunkák harmadik albuma kapcsán. A korongon ismerős hangvételű dallamokat is találhatnak a Lola-rajongók, de az énekes izlésvilágát tükröző, nem megszokott dalok is hallhatóak lesznek. S ha már új rajongók és új album, miért ne lenne új image is. Nemsokára elkészül az album első videoklipje, amin már érezhető az új megjelenés.

Egy lépés (lépés)
Egy hang (egy hang)
Egy arc (arc)
Ami a tiedre hasonlít.
Egy tükör egy kép, más a kérdés
Hogy mit hiszel, hogy mit teszel,
Ha baj van, hogy elbújsz a zajban,
Hogy eltűnsz újra,
Miután megleltelek,
Oly szomorú az arcod,
De nem felejtelek... el!
Jó!

*Félned nem kell, nem felejtelek el,
Ha menned kell, akkor sem engedlek el.
Ne is kérdezd, mert a válasz ebben lesz,
Neked én kellek, nekem te kellesz!*

*Refr.2x: Állj meg, fordulj vissza,
Szánj rám egy percet, a tegnaptól
csináljunk jelent!
Kinek szólsz?
(miért nézel így) Miért nézel így rám?
Kinek szólsz?
(miért nézel így) Miért nézel így rám?*

*Miért nem jössz? (jössz...)
Mire vársz? (mire vársz?)
Miért csak állsz? (mért csak állsz?)
Miért várod, hogy lemenjen a nap?
Miért nem jössz, mondd miért kell más?
Miért kell így?
Miért egy szó?
Mondd, miért egy kép?
Miért változtat meg, hogy ha kérhetném?
Az álmokat tedd fel az életért,
Mondd, hogy érted,
Mond, hogy számít még,
Tőlem bármit kérsz, azt megkapod.
Nem felejttem el azt az egy napot,
Amikor minden jó,
Amikor minden szép,
Bármikor visszamennék.
Jó!*

*Félned nem kell, nem felejtelek el,
Ha menned kell, akkor sem engedlek el.
Ne is kérdezd, mert a válasz ebben lesz,
Neked én kellek, nekem te kellesz!*

*Refr. 2x: Állj meg, fordulj vissza,
Szánj rám egy percet, a tegnaptól
csináljunk jelent,
Kinek szólsz?
(miért nézel így) Miért nézel így rám,
Kinek szólsz?
(miért nézel így) Miért nézel így rám?*

*Mi lenne veled nélkülem?
Mi lenne velem nélküled?
Ha minden nap így telne,
Testem minden reggel melletted ébredne.
Így kelne minden életre,
Ami pillanatra szólt, az most évekre
Mélyen behatol minden rétegbe.
Te vagy az ellenszer a méregre,
Szívembe loptalak, nem dobtalak,
Nem koptattalak, én fényeztelek,
Élveztelek, értékeltelek.
Nem szégyeltelek,
Veled élek, még lehet,
Kitöltesz minden életteret.
Kérlek, így törlessz le minden életjelet.
Azt, hogy kitől lesz meg az életkedved,
De örökké szenvedsz, ha elvesztetted!*

*Refr. 2x: Állj meg, fordulj vissza,
Szánj rám egy percet, a tegnaptól
csináljunk jelent!
Kinek szólsz?
(miért nézel így) Miért nézel így rám?
Kinek szólsz?
(miért nézel így) Miért nézel így rám?*

Állj meg!!

Madonna

Meg nem erősített hírek szerint ismét Malawi egyik árvaházából fogadna örökbe egy gyermeket a popkirálynő. Madonnának már van némi gyakorlata az afrikai országból történő adoptálással kapcsolatban, hiszen David Bandával végigjárta a hivatalos engedélyeztetési procedúra összes lépcsőfokát. Az angol Daily Star értesülései szerint az örökbe fogadható gyermekek fotóit már el is küldték az énekesnőnek, aki egy-két hónapon belül meglátogatja majd őket, és választ.

A soproni kölyök

SP, azaz a soproni kölyök 12 éves kora óta a hip hop zene rabja. „...a koszos utcai ütemektől kezdve a lightosabb RnB-n át a popzene világáig minden megtalálható zenei palettáján...”

Eder Krisztián, azaz a soproni kölyök 1988-ban született Sopronban. Már gyermekkorától kezdve szorosan kötődött a zenéhez. Nyolc évig tanult zongorázni és énekelni a Soproni Zeneiskolában.

Sok-sok stílus és zenei irányzat után 12 éves korában kötött ki az R'nB/hip hop zenénél. Két barátjával kiegészülve dalokat csináltak, saját maguk szórakoztatására. A későbbiekben még ketten csatlakoztak a csapathoz, így alakult meg a Helyszínélők formáció. Egy kislemez készült el, illetve volt pár helyi fellépés, de a csapat 2005-ben meg kívánt szünni. SP ekkor döntött úgy, hogy szólókarrierbe kezd. Készült egy 5 számos maxi és hozzá null költségvetésű internetes videoklip is a Kérlek, hogy című számból. Ez a szám indította el SP-t, majd ezt követően csinálta meg első nagyobb, 13 számos lemezét, amelyen olyan nevek szerepeltek, mint Siska Finuccsi vagy éppen Fankadeli, akivel kapcsolatuk mára már megromlott. Az egyébként 2007 végére beharangozott nagylemezhez készült egy előfutárként is említhető videoklip, a Holnaptól c. számból, ami sok szakmabeli/hallgató szerint az egyik legszebb, legigényesebb képi világot tartalmazó null költségvetésű, underground videoklip.

2007 végét írunk. SP-t megvásárolták a 2007-es év hip hop felfedezettjének, ami elég nagy elismerés volt a fiatal énekesnek/mc-nek, és ezt még csak fokozta az a 3. helyezés, amit az Animal Cannibals által rendezett l'ts Right Hip-Hop Jam-en tudott a magáénak. Ennek is köszönhetően bevették egy hazai underground labelbe, a Mideastouch crew-ba, ahol olyan nevek vannak jelen mint pl. Pixa, a Hősök vagy éppen Fluor Filigran. Sok-sok fellépés, közreműködések, interjúk. Ezzel lehetne jellemezni Krisztián 2007-es évét.

A fordulópont azonban 2008 júniusához köthető. SP megcsinálta élete első, önálló nagylemezét Pixa segítségével, és az első videoklipet a lemezhez. Az előzőekhez képest egy sokkal populárisabb vonalat mutat be a lemez, de megtalálhatóak rajta a régi ízek is. Egy ország ismerte meg SP-t az Álly meg című szám által, ami egyébként az előkelő 2. helyet tudta magáénak a Viva TV slágerlistáján. A Standard c. nagylemez rendkívül jó kritikákat kapott a magyar újságoktól/webmagazinoktól. SP-t több hazai nagy kiadó is megkereste lemezszerződéssel. A végső választás azonban egy új, hazai kiadóra esett. Bedlam Records, név, amelyről még sokat fogtok hallani. A kiadó Papp Gergely kezében van, és olyan neveket sorol maga köré, mint Pixa, Deeja, Papa Jo, Hybrid és a VSOP, akikről szintén sokat halhattatok a nagy port kavart visszatérésüknek köszönhetően. Gergely nevéhez kapcsolható egy olyan partysorozat, brand, amely a Peaches'n Cream névre hallgat. A Budapest szívében és annak is a tetején található Tabu minden szombaton egy hatalmas R'nB-szigetté alakul, rengeteg emberrel (szép lányokkal), és csakis a legjobb R'nB-slágerekkel, és nem utolsósorban Dj Luigival és Dj Quickkel.

Sok-sok klip, lemez fog születni a jövőben, az első lépés a 2. videoklip a Standardhez, a Kérlek, hogy 2 című számból, amely októberben fog debütálni a magyar zenecsatornákon.

Lovas Ildikó

Meztelenül a történetben

14.

– Hát mondja – türelmetlenkedett Amál néni –, mit csináljunk vele? Annyira fáradt voltam, hogy nem is figyelmeztetem: mi nem konzultálunk. Az után az átolvasott éjszaka után, aminek egyetlen szépséget a vádlimhoz simuló narancssárga-zöld kockás takaró jelentette, minden más – de különösen a városra megállás nélkül szitálódó homok és por – riasztó volt, a legkevésbé volt szükségem egy idegen nő történetére a valamikori kórház pincéjéről, annak halottjairól, diszkójának fényeiről, lila hagymáról és bársonykároról, diákkések alatt fröccsenő marhahúsról. Hiszen magam is oda jártam táncolni. Aztán meg a placra levegőt szívni.

Azt mondtam Amál néninek, meséljen. Gondoltam, pihenek közben.

– A szüleim Csantavérről költöztek a bajai szőlők rejtekére. Állítólag azért, mert az apám nem tudott ellenállni a gyöngyberakásos biliárdasztalnak. Egyikük se tudta megszeretni azt a környéket, mert örökösen szitált a por. Mindent belepett. Azért tudom, mert nekem kellett mindennap letörölni a rádió tetejét. Nyáron, amikor a gangon volt a tűzhely meg a katlan, abban főztük liter-számra a paradicsomot – a bátyám örült is neki, mert naphosszat a padláson tanyázhatott azzal az ürüggyel, hogy további üvegek után kutat –, anyám fehér lepedőket készített a gang boltozatába, hogy felfogja a széllal érkező homokszemek támadásait.

Minden este sárgán karcoltak a lepedők. A paradicsomot különben ötven kiló rendelésre Gulyás György szállította házhoz, az apám találta meg a hirdetését a Bácskai Hírlapban. Nem is tudtam, milyen a város, engem nem vittek magukkal, ha sétálni indultak vasárnap délután. Nem is mentem volna, mert azt mesélte a szomszédasszony, egyik piaci kofa, hogy átok ül a Városházán. Márpedig akörül zajlott az élet: ott volt a piac, a legszebb boltok, de a kávéház is, aminek tükreit anyám apám fején szerette volna darabokra törni, mint annak idején a gyöngyberakásos biliárdasztalt. Nem hiszem, hogy oka volt rá, oda – a Sztipics Márk kávéházába – mind finom úriemberek jártak, a Köbl doktorért is oda kellett szaladnom néhány évvel később, ha különös és halaszthatatlan dolog történt, egyszerűen csak nem állhatta, ha apám elment hazulról. Tehát azt mesélte a szomszédasszony, hogy egyik nap, amint az eget kémlelte kosarai közt ülve, azt érezte, hogy dől a Városháza. Szó szerint emlékszem, hogyan mesélte:

– *Dől a torony! – kiáltottam fel kétségbeesetten – mesélte –, amitől azonnal hihetetlen zűrzavar keletkezett.*

Az emberek pánikba esve menekültek, feldöntve a kosarakat és pultokat, az asszonyok jajveszékelték, a gyerekek sikítottak. A tér egy pillanat alatt kiüresedett, a hír pedig villámsebességgel terjedt.

A torony szerencsére nem dőlt le sem akkor, sem máskor. Az ijedelmem okát pedig meglelték, amint minden lecsendesedett. Az történt, hogy felnéztem a hatalmas palotára, amihez még nem szokott hozzá a szemem, és ahogy a magas toronyra pillantottam, ami mellett felhők úsztak, kicsit megszedültem, és úgy tűnt, nem a felhők mozgását látom, hanem a torony dől. Az új Városházával már az ég kémlelése se olyan volt, mint azelőtt.

Ezt a mondatát nagyon jól megjegyeztem. Mondtam is a bátyámnak, furcsa egy helyre keveredtünk: nem elég, hogy állandóan poros a rádió, még a városi palota is – városi székesház, így hívták akkoriban –, ami csak egy egyszerű ház, akkor is, ha hatalmas, befolyásolja az életet. Tán még az eget is, hisz hallhattad, már az se olyan, mint azelőtt. A bátyám mélyen hallgatott, nem csoda, mikor a Waschmann Jenő drogériájában dolgozó kereskedőlján után

Kedves Olvasó Tanulók!

A Gyöngyhalász e heti számában folytatódik a „női irodalomról” szóló kutakodásunk. Miként az elmúlt héten ígértem, megismerkedhettek Zách Klára tragikus történetével. **Arany János** műballadáját közöljük. A másik szöveg a vajdasági magyar irodalom terméke, szerzője **Lovas Ildikó**. A *Meztelenül a történetben* (2000) című regényének sorsképlete nem eleve tragikus, de igen sokszor mutat fel tragikus színezetet. Azt is mondhatjuk, hogy városregény, a „nőváros” Szabadka regénye. Keressétek ki ezeket a jelenségeket és utalásokat a szövegből.

Jó olvasást!

Bence Erika

húzza a szíve, az üzlet meg éppen ott volt, a Városháza földszintjén.

De legjobban akkor rémültem meg, amikor apám azt mondta valakinek, mégiscsak jól tette, hogy a homokból olyan szép városházát épített, legalább megértik a népek, hogy tisztelet kell ahhoz, hogy valaki belépjen azon a kovácsoltvas kapun, amit különben a Pukkel Pali készített.

Mert homokból én építettem várat, amikor a szőlőtőkék körül matattam, mint-ha dogoznék, valójában meg álmodoztam, és közben a nedves homok karcolta a tenyerem, rátapadt, talán a bőröm alá is került belőle, azért is maradtam álmodozó, mintha mindig ott guggolnék a szőlőtőke tövében. A homok illatába a kékkő szaga vegyült, csípte az orrom. Ez is olyan érthetetlen: miképpen lehetséges, hogy olyan gyönyörű szónak, mint a kékkő, szaga van, a homoknak meg, ami olyan semmitmondóan hangzik, illata. Kérdeztem is az ügyvéd urat, kértem, magyarázza el nekem, hogyan történnek meg a szavak, de nem tudta, vagy nem akarta, csak forgatta a poharát, és azt mondta: Amál, maga javíthatatlan öregasszony, mindig felesleges dolgokkal törődik. De most mondja meg maga, hiszen tanult nő: nincs igazam, ha azt gondolom, hogy a kékkőnek egy darab eget kellene jelentenie? Könnyedén lebegő, puhán guruló égdarabot a határtalan, tiszta levegő illatával, amire ha ráakad valaki, boldogságot érez? Mint ahogy a homoktól – ami nedvesen a kezünkre ragad, szárazon meg a fogak közé, cipőbe, ruha alá szivárog, alattomosan szűr és bizserget – mérges dühöt kellene érezni és nem álmodozásra hajtó, izgató illatot. Látja, ezektől a megoldatlan kérdésektől vagyok

leginkább ideges, és minél tovább gondolkodom rajtuk, annál kevésbé értem: nemcsak a szavakat, de az életet is, amitől az idegesség szomorúságba csap át, végelethatalatlan szomorúságba. Ilyenkor szoktam a férfiakra gondolni. Azt mondják rólam, bolond vagyok, hiszen a férfiak nélkül mit sem ér az élet. De én azt mondom, addig, amíg a szavak mellé rendelt illatok és szagok miértjére nem kapunk választ, addig a férfiakkal is csak hadakozás lesz még az ölelés is, mert nem egyforma a szaglásunk: azt olvastam az ügyvéd úr feleségének egyik tarka fedelű újságjában, hogy a legjobb illatú kölniket a férfiak találták fel, mert sokkal érzékenyebb az orruk, mint a nőké, és jóval több szagot tudnak megkülönböztetni. De akik ilyeneket írnak, azok nem törődnek a lényeggel, nem kérdezik meg a kölnigyártó férfiakat arról, hogy tudják-e, miért van szaga a kékkőnek és illata a homoknak.

Azon a délelőttön is a szólótókék tövében bújtam meg, nehezen szoktam hozzá

az új otthonunkhoz, a rádiót naponta ellepő porréteghez, és a bátyámmal se tudtam megosztani a torkom szorító érzéseket, mert ő csak a városi székház földszintjének drogériájára tudott gondolni, ettől is félttem, mert szerettem őt, és még nem halottam olyan homokból készült várról vagy palotáról, ami előbb-utóbb ne omlott volna össze, és arra gondoltam, mi lesz velem, ha éppen akkor dől össze a hatalmas városi székház, görbül százfelé a kovácsoltvas kapuja, amit a Pukkel Pali készített, amikor a bátyám is ott lesz, a Waschmann Jenő üzlete előtt álldogál a zárásra várva. Megpróbáltam figyelmeztetni, de elhessegett, akár egy legyet, ehhez nagyon értett, azt mondta, Amcsika (mert így hívott), te vagy a legszörnyűbb lány a világon, azt mondd, engem féltesz, de arról beszélsz, hogy mi lesz teveled, ha rám dől a Városháza, menj inkább a szőlősbe, és ne féltse engem, vasárnap elviszlek villamosozni, és majd meglátod, hogy milyen is a Városháza, igazi cifra palota, tetszeni fog neked, és

elhiszed végre, hogy nem homokból épült, hanem kőből, ahogyan kell, és római cementből készült a habarcs, ami összefogja, soha nem fog összedőlni, eredj játszani. Nem merem ellenkezni, de azt gondoltam, hogy a bátyámnak a szerelem elvette a józan esztét, mert az mégsem lehetséges, hogy az apánk, aki ácsmester, és annyi építkezésen részt vett, rosszul tudja, viszont a bátyám a papokhoz járt különórára a bunyevác körbe, és az ő egyik tanára – már nem emlékszem annak a papnak a nevére – szentelte meg a keresztet, mielőtt felhúzták a Városháza tornyára, hát lehet, elképzelhető, hogy a bátyám is jól tudja, de még sincs az rendjén, hogy egy olyan hatalmas épületről, amit villamos is hosszú percekben keresztül kerül meg (lelassul az idő, mondta a bátyám, majd meglátod, ülsz a villamoskocsiban, és nem váltakoznak az épületek), ennyi mendemonda keringjen, és senki ne tudja az igazságot, hát milyen városba jöttünk mi lakni, ha még a székházáról se tudni semmi biztosat.

Arany János

Zách Klára

Énekli egy hegedős a XIV-ik században

*Királyasszony kertje
Kivirult hajnalra:
Fehér rózsza, piros rózsza...
Szőke leány, barna.*

*„Királyasszony, néném,
Az egekre kérem:
Azt a rózsát, piros rózsát
Haj, beh szeretném én!*

*Beteg vagyok érte,
Szívdobogást érzek:
Ha meghalok, egy virágnak
A halottja lészek!”*

*„Jaj! öcsém, Kázmér,
Azt nem adom százér! –
Menj! haragszom... nem szégyelled?...
Félek, bizony gyász ér!*

*Sietős az útam,
Reggeli templomra;
Ha beteg vagy, hát feküdj le
Bársony pamlagomra.” –*

*Megyen a királyné,
Megyen a templomba;
Szép virágok, deli szűzek
Mind követik nyomba.*

*Könyörögne, – nem tud,
Nem tud imádkozni;
Olvását honn feledé:
Ki megyen elhozni?*

*„Eredj fiam, Klára,
Hamar, édes lányom!
Megtalálod a térdeplőn,
Ha nem a diványon.”*

*Keresi a Klára,
Mégsem akad rája:
Királyasszony a templomban
Oly nehezen várja!*

*Keresi a Klára,
Teljes egy órája:
Királyasszony a templomban
De hiába várja.*

*Vissza se megy többé
Deli szűzek között:
Inkább menne temetőbe
A halottak között.*

*Inkább temetőbe,
A fekete földbe:
Mint ama nagy palotába
Ősz atyja elébe!*

*„Hej! lányom, lányom!
Mi bajodat látom?
Jöszte, borúl az ölemre,
Mondd meg, édes lányom.”*

*„Jaj, atyám! nem – nem –
Jaj, hova kell lennem!
Hadd ölelem lábad porát, –
Táposs agyon engem...!”*

*Harangoznak délre,
Udvári ebédre;
Akkor mene Felicián
A király elébe.*

*A király elébe,
De nem az ebédre:
Rettenetes bosszuálló
kardja volt kezébe.*

*„Életed a lányért,
Erzsébet királyné!”
Jó szerencse, hogy megváltja
Gyöngye négy ujjáért.*

*„Gyermeke mért gyermek:
Lajos, Endre, halj meg!”
Jó szerencse, hogy Gyulafi
Rohan a fegyvernek.*

*„Hamar a gazembert...
Fiaim, – Cselényi...!”
Ott levágák Feliciánt
A király cselédi. –*

*„Véres az ujjad,
nem vérzik hiába:
Mit kívánsz most, királyi nóm,
Fájdalom díjába?”*

*„Mutató ujjamért
Szép hajadon lányát;
Nagy ujjamért legény fia
Borzasztó halálát;*

*A másik kettőért
Veje, lánya végét;
Piros vérem hullásaért
Minden nemzetségét!”*

*Rossz időket érünk,
Rossz csillagok járnak:
Isten ója nagy csapástól
Mi magyar hazánkat! –*

(1855)

Bukósisak, autómúzeum és lepkeház

Kanadában portyáztam egy hónapig. Indulás előtt lapotok szerkesztője arra kért, fényképezőgépet is vigyek magammal, és képekkel is számoljak be ottani élményeimről, a kanadai gyerekek életéről. Tudtam, nem lesz könnyű egy röpké hónap alatt megismerni egy távoli világ gyerekeinek életét. Ez szinte lehetetlen, de azért némi élményeim csak akadtak. Ezeket szeretném megosztani veletek. Vendéglátónk – az egykori újvidéki – Nagy Mihály családjának négy generációjára él már Torontóban, tehát nemcsak a déd- és nagyszülők Nagy-Soós Katalin és József, hanem az ott született gyerekeik (Joci és Zsuzsi) is meséltek iskolai élményeikről, a legifjabbakkal pedig – a második Krisztiánnal és az ötéves Ainsleyvel – többször találkoztunk. Így sikerült némi betekintést nyerni az iskolások és óvodások életébe is.

A számunkra messzi Kanadában a gyerekek egy kisebb hányadát a szülők viszik óvodába, az alsókat iskolába, de értük leginkább nem a szülők, hanem a nőrszók, azaz a házvezetőnők, szobalányok, egyetemista oktatásuk kiegészítésére némi bért kereső fiatalok mennek. Valamennyien bejelentett személyek, mert szülői aláírás nélkül ismeretlen személy a gyereket nem kaphatja el. Óvintézkedés,

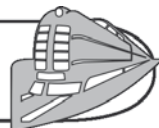
mondanánk, mert a gyermekrablás nem ritka eset. A többség, a fölsősök és a középiskolások, iskolabuszokkal közlekedik, mert nagyok a távolságok. Torontó hatalmas külvárosaival akkora, mintha hosszában Szabadka és Újvidék, szélességében pedig a Topolya és Zenta vonalon lenne. Ezek a távolságok széles, többször mindkét irányban hatsávós sztrádákkal (a „mellékutak” is mindenütt jó minőségűek) autótakkal vannak összekötve. Csak a bekötő vonalaik hasonlítanak a mi Újvidék–Szabadka-autóútnak nevezett autópályánkra.

Már két hete ott voltunk, sok mindent láttunk, de szeptember másodikán (ekkor kezdődött a tanítás, mert hétfőn a munka ünnepét – nálunk május elseje – ünnepelték) egy különös jelenségre lettem figyelmes. Kora reggel, és délután is rengeteg sárga Schoolbus feliratú kisebb-nagyobb, akár ötven személyes autóbuszra. Ezekkel szállítják az általános- és középiskolásokat az iskolába. Államiba, magániskolába, felekezeti, nyelvibe, szakiskolába, speciálisba... merthogy ennyi közül választhat a szülő és a gyerek. (Hazatérve olvasom a vitát, kell-e egyenruha az iskolásoknak. Ott ez már régen el van döntve, minden iskolának megvan a maga egyenruhája. Láttam sötétkék nadrág/szoknyát szürke felsővel, piros

kockásat fehér inggel, pepitát kék felöltővel... Az óvodában, iskolában nincs divatozás.) De nem is ez volt számomra a meglepő, hanem az, ahogyan a közlekedés többi résztvevője alkalmazkodott az iskolabuszokhoz. Mindenütt elsőbbséget élveznek, mint a mentők, a tűzoltók, a rendőrök. Ha megáll az iskolabusz, a sofőr bekapcsolja a bal kéz felőli, villogó Stop jelet, ami azt jelenti, sem előzni, sem kerülni nem szabad. Mint nálunk a pirosat jelző vasúti átjárónál. Tehát az iskolabuszok előtt leáll a forgalom. De mindenütt! Mert a gyerek szent, meg kell várni, míg kiszállnak, és esetleg (kényelmesen) átsétálnak a túlsó oldalra.

Kivéve a sztrádát, ahol viszont a bal oldali negyedik, ötödik, hatodik sáv azok számára van fönntartva, akik nem egyedül utaznak, például éppen a gyerekeket viszik iskolába, teniszezni, korcsolyázni, templomba... Mert Kanadában – a nagy távolságok miatt – az emberek nyolcvan százaléka leginkább magányosan autózik a munkahelyére – s, ha utas van, máris jogosult a leggyorsabb belső sávra. Amikor ezt a szabályt bevezették, többen léggömbös bábfigurát ültettek a vezető melletti ülésre, de ezért az éber rendőrök nemcsak több száz dolláros büntetést róttak ki, hanem még büntetőpontokat is kiszabtak a

vezetőkre. Tizenöt pont összegyűjtése újabb vizsgát (az erkölcsfalon ségyent és nem csekély anyagi költségeket is) jelent. A maximális sebesség ma is csak száz kilométer, nem mér föld, ahogyan az Európából érkező gondolná. Mert itt több mértékegység is más, a kilót például máig pontokban, vagy ahogyan ők ejtik „pántokban” mérik.

Kanadában nem hogy kerékpározni, de gyerekeknek még rollerezni sem szabad bukósisak nélkül. Már az óvodában erre nevelik őket. A gyerekek ezt megszokták, mint ahogyan azt: korcsolyázni is többnyire csak kesztyűben, térdvédőben szabad. Minden betartott óráért egy öntapadós „aranypont” jár, amit a viselője büszkén ragaszt föl a védősísakra.

Jártam a torontói Szent Erzsébet római katolikus egyházközség magyar iskolájában is, ahol Sajgó Szabolcs (egyébként többkötetes költő) plébános úr arról tájékoztatott, hogy ide több mint háromszáz óvodás és általános iskolás jár, mert itt kizárólag magyar nyelven folyik az oktatás. Cserkészcsapatuk is van, amely minden szombaton az idősebbek bevonásával összejövetelt is tart. Az iskola jól felszerelt laboratóriumokkal és természetesen oktatói gárdával rendelkezik. A torontói magyar református egyház lelkipásztorának, Vass Zoltán tiszteletes úrnak is a vendége voltam, aki arról számolt be, hogy a vasárnapi istentisztelet alatt úgynevezett vasárnapi iskola működik, jelenleg mintegy harminc tanulóval és konfirmációra készüléssel. Ő maga egész héten családokat látogat, a kisebb közösségekben is tart istentiszteletet, bibliaórát, öre-

geket és betegeket keres fel otthonukban és a kórházakban, keresztel, házasságkötési szertartást végez, temet... S mindezt tizennyolc éve. Csak példaként említi, új kocsiját két éve vette, ki sem mozdult Torontóból, mégis hetvenezer kilométert tett meg vele.

Ami a távolságokat illeti. Volt benne részem. A megérkezésem utáni napokban vendéglátóim elvittek a Torontótól ötszáz kilométerre levő egykori olimpiai városba, Montrealba. Két nap után onnan a fővárosba, Ottawába, majd Kingstonba, az egykori indián faluba, hajókirándulásra az Ezer-szigetekre, amelyről azt feltételeztem, több száz szigetből áll, ezért kapta nevét, mire kiderült, nem kevesebb, mint ezernyolcszáz sziget van a hatalmas Ontario-tóban. Köztük olyan parányiakat is láttam, amelyeken a ház nagyobb, mint maga a sziget. Dúsgazdag gyárosok, művészek, filmszínészek, neves sportolók... csendes, de kedvenc üdülőhelye ez a vidék, a növény- és állatvilág paradicsoma, amit csak a háromóránként induló turistahajók enyhe moraja zavarhat meg némileg. Aztán betértünk Oshawába a General Motors, az autógyártás fellegvárába, s annak autómúzeumába. S következett végül a Niagara-vízesés megtekintése a maga sok egyéb látnivalójával is. S mindezt egyelőre csak a távolságok érzékelte miatt említem, mert a röpké hónap alatt, beleszámítva a kül- és belvárosi utazgatásokat, vendéglátóinkkal mintegy ötezer kilométert tettünk meg.

A turizmussal nem is szeretnék fárasztani benneteket, mert csak díszítőjelzőket kellene használnom. Ezt le lehet írni ugyan, de látni kell, mert a képzeletet is felülmúlja a látvány. Ellenben két apró élményemet mégis igyekszem elébetek tárni. Az egyik a már említett oshawai autógyár múzeuma. Oldtimereket már mindannyian láttunk. De fakerekes autót 1902-ből, harmóniumszállításra készített a múlt század húszas éveiből, s ugyanebből az időből tűzoltó- és mentőkocsit, motorbiciklit? Ilyeneket csak ebben a múzeumban lehet látni és megcsodálni. Viszont a gyár ma is üzemel, nem is akárhogyan. Százezer ember dolgozik benne, s percenként fut le a szalagról egy-egy új gépkocsi, tehát óránként hatvan, naponta majd ezeröttszáz, hogy ez havonta, évente mennyi, számítsátok ki magatok. Ehhez még csak annyit, hogy 1878-ban egy bizonyos

McLaughin nevű úriember kocsigyárat alapított itt, s a fia volt az, aki a múlt század elején a fogatosoktól áttért az autókra, s ebből lett a gigantikus General Motors, a világ egyik legnagyobb autógyára. Úgynevezett kétélűtűket készítettek és gyártanak ma is. Ottawában éppen egy ilyen földön és vízen járó járművel voltunk városnézőben, amely hol a szárazföldön futott négy-hat keréken, hol pedig már a tavon voltunk, mint egy hajón, hogy onnan is megszemléljük a város ősi kastélyait hatalmas szökőkutas parkjaikkal, mai villanegyedeit, az egykori fűrésztelepekből lett hatalmas papírgyárait, a főváros parlamentjét, a belőle kimagasló Béketeronnyal.

S amennyire lenyűgözött az autómúzeum, annyira élveztem a Niagara-vízesés impozáns látványát. Majd ötven méter magasságból zuhog dübörögve a víz a folyóból a tóba, amelynek közelébe negyven méter mélységbe lift visz, de kötelező az esőköpeny, mert különben bőrig ázna az ember a szél sodorta permettől. Százhatvan méter magas kilátójának legfelső köri étterme pedig pontosan egy óra alatt – mint egy forgószinpad – körbejár, és így megszemlélhetem az egész tájat, a túloldali Amerikának is egy belátható részét. A vízesés közelében van többek között a lepkék háza is. Ez egy hatalmas üvegház pompás virágzó növényzettel, s ahogyan a belépőt turistát filmvetítéssel felvilágosítják, a világ 24 000 lepkéjének közül itt legalább ötezer megtalálható. Annyi van belőlük, hogy a látogatóknak majd kiverik a szemét. Színük és formájuk szerint a legkülönfélébbek, fehérek, citrom- és narancssárgák, vörösek, kékek, zöldek, s ördöglepkek is, amelyeknek a szárnyuk a fatörzs színével azonos, hogy amikor rászállnak a törzsre, észrevétlenek legyenek. Van olyan sárga szárnyú lepke is, amely Mexikóból négyezer kilométert tesz meg, hogy Kanadában tegye le petéit, s ott keljenek ki az utódok. De agyafúrtak a kanadai biológusok is, e ritka fajok petéinek egy részét inkubátorba gyűjtik, s ott a lepkéházban keltetik ki, hogy aztán közszemlére tehessek. Ezek a keltetők, akárcsak a laboratóriumban dolgozók munkája, ablakon keresztül megtekinthető.

Mint az idén már több millió látogató, én is csak csodáltam, s mi mást ajánlhatnék, ha egyszer lehetőségetek lesz, mindezt tekintsetek is meg.

Bordás Győző

A népi meteorológia

A természetben élő ember először az égi jelenségeket vette számba, hiszen a Napot, a Holdat, a csillagokat egész életére meghatározóknak tartotta. Például rövid időn belül esőt várt, ha a Napnak melléknappa, „cimborája” volt, ha a Holdnak udvara mutatkozott, ha újholdkor „fölfelé áll a Hold szarva”. Azt tartották, hogy szeles lesz az idő, ha hajnalban pirosan kél a Nap, vagy este piros az alkonyati ég.

Az időjárás alakulására következtetnek az állatok magatartásából is. Így például rövidesen eső lesz, ha a vízben a keszegek ugrálnak, ha földközélen szállnak a fecskék, ha a békák hangosan brekegnek, ha a verebek, tyúkok porban fürdenek, ha a hangyák rajzanak, ha este a tyúkok sokára ülnek el, ha a jószág éjszaka nyugtalan, ha a marhát ellepik a legyek.

Hideg idő érkezését jelzi, ha a varjak napkelte előtt kárognak, ha a gólyák, fecskék ősszel korán útra kelnek, ha a vadludak délre vonulnak.

A növények alakváltozásaiból is következtetni lehet az időjárás alakulására. Így például eső lesz, ha a körömvirág szirmai reggel zárva maradnak, ha a lóhere ernyedten leengedi a leveleit, ha a nyúlóska levelei összezsugorodnak. Hideg, kemény tél várható, ha ősszel sok gomba vagy bogós gyümölcs terem.

Mindezek a tapasztalatok és jóslatok az ősi hiedelemvilágban gyökereznek, nevezetesen ez az a természetszemlélet, amely a rossz szellemeknek tulajdonítja a bajt, a betegséget, a termés, állat pusztulását, s a jóknak az ez alóli mentességet, a gazdag termést, egészséget. Jó vagy rossz szelle-

meket állít a Nap, a Hold, a csillagok változásai, mozgása, a vihar, villámlás, a növények, állatok viselkedése mögé is – és a szellemek kölcsönhatását látja az egyes napokat követő időjárás változásai, összefüggései mögött. Aligha véletlen, hogy az ókori Róma esőkönnyörgései, termésáldozatai, a termőföld, a termés védelmét szolgáló gyertyás-fáklyás körmenetei, határjárásai keresztény köntösben szinte változatlanul élnek tovább mindmáig. Mint ahogyan érvényesek az ősi elhárító mágikus szokások, amelyek a vas, a tűz a virágok szellemének erejében bíznak – jégeső ellen élére állított baltát tesznek az udvar közepére, kést, sarlót dobnak a dühöngő szélviharral szembe, szentelt barkát vetnek a tűzbe villámcsapás ellen.

D-k

Velünk maradtak (3.)

A rovákok rovására írjuk?

A dó már akkor is volt, amikor még kevesen tudtak írni-olvasni. Azért persze akkor sem maradt ki senki a szórából. A beszédendő javak kivétele, a jószág számontartása úgy történt, hogy azok, akiknek ez volt a dolguk, megfelelő mennyiségű rovátkát véstek egy-egy fapálcába. Ezért hívták királyi rovának azokat a tisztégviselőket, akik feljegyezték, hogy hány megsarcolható porta van a településen. Ehhez persze végig kellett járniuk a falvak valamennyi utcáját. Ennek nyomán mondjuk azokra, akik állhatatosan járkálnak, hogy róják az utcákat.

Öntisztító ablakok

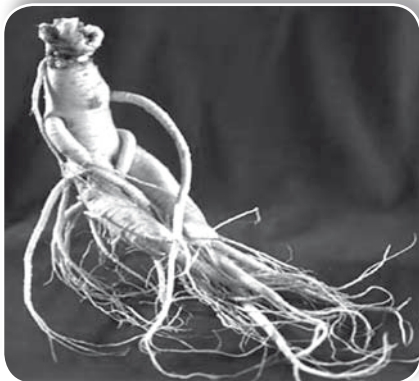
Lehet, hogy szívesen állsz neki nagytakarításkor az ablakmosásnak, ha anyu megkér rá. De az is megtörténhet, hogy a felszólítás hallatán halaszthatatlan elintéznivalód akad, s messze elkerülöd a takarítás színhelyét. Ebben az utóbbi esetben olvasd el az alábbiakat – sőt, olvasd fel otthon hangosan!

Szép álom válhat valóra azzal az újfajta ablaküveggel, amelyet nemrégiben Angliában mutattak be. Az új találmány annyiban különbözik a hagyományostól, hogy felületét vékony titánium-dioxid réteggel vonták be, amelynek köszönhetően a nap tisztítja az üveget. Az a bevonat elnyeli a nap utraibolya sugarait, és közben leválasztja az üvegről a szennyeződést. Ezenkívül olyan

speciális felületet ad az üvegeknek, amelyen a vízcseppek összeállnak, és miután az ablakról lemosták a szennyeződést, cseppmentesen száradnak. A kutatók kidolgozták az áttetsző réteget, amely a környezetvédelmi elvárásoknak is megfelel.

Az így készült ablakok tisztításához ugyanis nincs szükség erős, a környezetre káros vegyszerekre. A találmány további előnye, hogy segítségével csökkenthető az ablaktisztítás közben elszennvedett balesetek. Különösen igaz ez olyan magas épületek esetében, ahol nehezen hozzáférhető nyílászárók vannak.

Bár az újfajta üveg ára 15–20 százalékkal magasabb, mint a hagyományos, mégis nagy érdeklődésre lehet számítani.

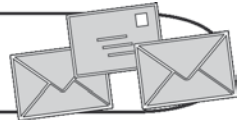
Embergyökér

Így is nevezik a formája miatt a ginszenget, amelyet nagyjából ötezer éve ismernek és alkalmaznak Kínában. A nyugati orvostudomány a 16. század óta használja. A gyógynövény hatóanyagainak elemzésekor felfedezték, hogy nagyon sok vitamin található benne. A-, E-, B1-, B2-, B6-, B12- és C-vitamin mellett tartalmaz folsavat, mangánt, cinket és rezet is. Ennek köszönhetően

kiválóan alkalmas immunerősítésre és a fizikai aktivitás növelésére. A ginszeng nemcsak a testre, hanem a szellemre is hat: segít egyes lelki panaszok, például belső feszültség, nyugtalanság, idegi fáradtság esetén. A kutatások szerint a gyógynövénynek jó hasznát veheti, aki tanulási képességeit szeretné csiszolni vagy fontos szellemi próbatétel előtt áll.

MIZUJS?

A kecskeméti Pedagogia Sub Rosa Kulturális Egyesület által meghirdetett Cifra palota, zöld az ablaka... című nemzetközi gyermekrajzpályázaton szépen szerepeltek tanítványaim. Dicséretben részesültek a következő gyerekek: Domanić Dalibor és Sziveri Dániel (J. J. Zmaj iskola, 3. c), valamint Stefan Maglajić Vukomanović, Ivona Sarvak, Milic Áron és Dózsai Dóra (EmArt Műhely). Oklevelet és könyvet kaptak ajándékba. Munkáik láthatók voltak Kecskeméten, a Természet Házában megrendezett kiállításon szeptember 20-án. A képen a 3. c osztály látható. Mivel minden tanuló rajzolt a pályázatra, így mindannyian kaptak emléklapot és apró jutalmat.

Grubanov Martinek Emília tanítónő

A lengyelországi Torunban meghirdetett nemzetközi képzőművészeti pályázaton, amelynek témája béka, mézeskalács és Kopernikusz volt (a városhoz kapcsolódó legendák egyikét kellett illusztrálni) szép eredményt értek el a szabadkai EmArt Műhely növendékei. A pályázatra a világ 18 országából 5197 munka érkezett. A műhelyesek közül a következők kaptak munkájukért oklevelet: Dózsai Dóra, Jaksa Viktória, Korek Csaba, Patarcsity Edvin, Sándor Flórián és Szerencse Dávid. A képen Sándor Flórián alkotása.

GME

Zenta napja

Szeptember 11-e városunk, Zenta napja. Ez a nagy csata évfordulója, ami minden ember számára nagy jelentőségű. Ezen a napon a város központjában alkalmi műsorokkal emlékeznek a régmúlt időkre. A fiatalok táncokat, énekeket mutatnak be. A város apraja-nagyja kivonul, hogy együtt ünnepeljen. Az egyik elmaradhatatlan esemény már évek óta a hólégballon verseny, ami szinte mindenkit elkápráztat. Néha tűzijátékkal is szórakoztatják a közönséget, amit a Tisza partján rendeznek. Késő este koncerteket tartanak, kikapcsolódást nyújtva a rohanó hétköznapiakból. Ilyenkor ünnepelőbe öltözik a város, megkoszorúzzák a Tiszaparti emlékművet, és meglátogatják a Révész-szobrot, Zenta város jelentős műemlékét. Számomra is fontos, hogy megemlékezzünk és ápoljuk városunk napját, mert ezzel emléket állítunk elődeink érdemeinek.

**Rafai Csongor, 8. osztály
Thurzó Lajos iskola, Zenta**

Nagykikindai tudósítások

A nyári szünetidőben a Fejlős Klára iskola melletti gimnázium udvarát felújították. Új foci-, kosárlabda- és futópályát építettek. A falat pedig, amely a két iskolát eddig elválasztotta, lebontották, és helyette kerítéses kaput emeltek. Tornaórán át szoktunk menni a gimnázium udvarába, és ott végezzük a gyakorlatokat. Amióta szebbek a pályák, több kedvünk van tornázni. – **Fa Mónika**

A nyár folyamán térfigyelő kamerákat szereltek fel az iskolában. Minden jelentősebb helyet látni lehet egy számítógép képernyőjén. A tanárok azt mondják, hogy ez azért jó, mert megnézhetik, mit csinálunk a kis- és nagyszünetekben. A felvett anyag akkor válik igazán hasznossá, amikor ellenőrizni kell, hogy ki követte el a csínytevéseket. Most úgy érezzük magunkat, mintha egy valóságshow-ban szerepelnénk. – **Molnár Andrea**

A pacséri táborban

Nyáron Roli barátommal a pacséri táborba mentünk. Több osztálytársunk is ott volt. A táborban sokat játszottunk és barátkoztunk. Legjobban az úgynevezett nagyjátékok tetszettek, amelyek vagy társasjátékokból álltak, vagy a csapatok játszottak egymás ellen. Érdekes volt a vízi játék, amelynek során egy tűzoltóautó locsolt le minket vízzel. Naponta kétszer tartottak foglalkozásokat, de ezek is játékokból álltak. Esténként tábor tüzet gyújtottunk. Amint meghallottuk a takarodó zenéjét, indultunk aludni. Orsi, a csoportvezetőnk mindig beszólt a sátorba:

– Jó éjszakát!

Sok játékot tanultunk és sok új barátot szereztünk. Alig várom a következő nyarat, hogy újra elmehessek ebbe a táborba.

**Dudás Dániel, 4. osztály
Október 10. iskola, Szabadka**

Élvezetes nyár volt

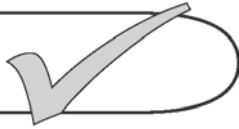
Az idei nyár egyetlen perce sem volt unalmas. Az idén másodszor látogattam el a Kátai-tanyára. Az angol tábor első napján ismerkedési játékokat játszottunk. Több helyséből jöttek gyerekek. Miután megtudtam, hogy ki kicsoda, lovagoltam egy fél órát, majd utána a vacsora következett. Másnap délelőtt elkezdődött az angolóra. Meghallgattuk Avril Lavigne Skater boy című dalát. Közben megkaptuk a szöveget, amelyből néhány szó ki volt hagyva. Kiderült, hogy az üres helyekre írni is kellene valamit... Harmadik nap kürtöskalácsot sütöttünk. Mindenki várta a csütörtököt, mert aznap mentünk el a tóhoz. A táborlakók nagy fogása egy egyméteres hal volt! Legjobban a késő délutáni pihenőt kedveltem, mert ilyenkor körülültünk egy asztalt és vicceket meséltünk. Az utolsó nap olimpiát szerveztünk. Én egy állomásvezető voltam. Este nagyon letörtök voltak a tanya lakói, mivel másnap indultunk haza. Szombat reggel korán kelt a csapat, mert össze is kellett csomagolnunk. Remélem, jövőre is élvezhetem a kedves társasági hangulatot a Kátai-tanyán.

**Szivéli Krisztina, 6. osztály
Csáki Lajos iskola, Topolya**

Szeretjük a Jó Pajtást!

Az adai Cseh Károly iskola 5. g osztályának kedvenc napja a csütörtök. Ekkor kapjuk a Jó Pajtást, és mindenki olvassa legkedvesebb oldalát. – **Juhász Marina**

Számomra a Jó Pajtás a legkedvesebb újság. Legjobban a Vicckupac című oldalt szeretem. – **Nagy Stefánia**

Asszociációs teszt

Mi kell hozzá?

Papírra, ceruzára ezúttal is szükség van. A csendes szobára és a nyugalomra szintén. Most viszont nem rajzolni kell, hanem írni. Fontos, hogy az adott kérdésekre érkező válaszokon ne sokáig gondolkodj, írd le nyugodtan azokat a hangulatokat, képeket, színeket, szavakat, amelyek elsősre az eszedbe jutnak. Ne félj, rossz válasz nincs.

1. feladat

Írd le egymás alá azt a három állatot, amelyek a legkedvesebb neked! Figyelem, a sorrend fontos! Első helyre azt az állatot írd, amelyiket a legjobban szereted, és így tovább.

2. feladat

Írd le, mi jut eszedbe az erdőről! Írhatsz csak szavakat felsorolásszerűen, de kerék mondatokat is. Ahogy jólesik.

3. feladat

Írd le, milyen a tenger! Hasonlóképpen a második feladathoz, mindegy, hogy megfogalmazott mondatokat vagy csak szavakat írsz.

Elemzés – (Figyelem! Csak akkor szabad elolvasni, ha már elkészültél a feladatokkal!)

1. A három kedvenc állatot

Az első állat, amit megneveztél, azt mutatja, milyennek látod téged a többiek, természetesen a te tudatlan megítélésed szerint. Pontosabban: úgy gondold, hogy milyen tulajdonságokkal rendelkezik az általad elsőként megnevezett állat, olyan tulajdonságokat látnak benned az ismerőseid. Ha például elsőnek az oroszlánt írtad, akkor szerinted téged bátornak, erősnek, félelmetesnek, elökölőnek, királyinak, elegánsnak látnak. Ha viszont a nyulat írtad elsőnek, akkor az az érzésed, hogy a nyúl jellemzőivel illetnek téged, vagyis gyávának, fürgének, ugribugrinak tartanak. Fontos az elemzésben, hogy te mit gondolsz arról az állatról, amit megneveztél. Ha például a nyulat írtad, de a nyúlról eszedbe se jut a gyávaság, csak a pihépuhaság, a kedvesség, akkor ezeket a tulajdonságokat vedd figyelembe. Ha a választott állat tulajdonságaival

nem vagy megelégedve (mert például az oroszlán ereje, fölénye taszít téged, és nem elkápráztat), akkor úgy véled, a környezeted nem olyanak lát, amilyenek szeretnéd. A második állat a sorodban azt mutatja, milyen vagy valójában. Megint hangsúlyozzuk, hogy csak a saját tudatlanod megítélése szerint! Ha például ide a sast írtad, akkor te a sas tulajdonságaival jellemzed magad. Érdemes megfigyelni, hogy az első két állat miben hasonlít, és miben különbözik egymástól, hiszen az megmutatja, hogy a saját magad-, illetve a környezeted által rólad kialakított kép mennyire van összhangban. Ha ez az összhang hiányzik, az önértékelési problémákra utal. Izgalmas belegondolni, milyen érzelmeket kelt benned a második állat gondolata. Szeretetre méltó, mint egy kutya? Vérengző, mint a tigris? Félelmetes, mint az orrszarvú? Utálatos, mint a hiéna? Szabad, mint a pillangó? Ugyanezek az érzelmek jelennek meg benned, amikor önmagadról gondolkodsz. Ha az állatod nem eléggé szeretetre méltó, akkor nagy feladat előtt állsz. Meg kell szeretetned magad önmagaddal. Ha másképp nem megy, hát szakember segítségét kell kérned.

A harmadik állat azt jelzi, milyen szeretnél lenni. Ha a második és harmadik állatot összehasonlítod, és jellegükben, tulajdonságaikban nagyjából egyeznek, akkor az azt mutatja, hogy összességében elégedett vagy magaddal. Ha viszont merőben ellentétei egymásnak, akkor el kell gondolkozni azon, miért nem vállalod fel azt a szerepet, amiben jól érzed magad. Ha például a második állat egy oroszlán, a harmadik pedig egy cinke, akkor sürgősen sürgősen tégy le a vezetői terveidről, és keress magadnak egy sokkal szabadabb, kötetlenebb feladatot, amiben kedves és kicsi lehetsz, és szabadon röpködhetsz. Ha a második állatod kisegér, a harmadik viszont párdúc, akkor olyan élethelyzetre vágysz, amiben megmutathatod fenséges erődöt, de ez e pillanatban nem így van, mert elnyomottnak, megalázottnak, picinek érzed magad.

Sok mindent elárulnak tudattalanunkról azok a szavak, gondolatok, amelyek egy „előhívó szó” hatására, megfontolás nélkül törnek elő. Ez az asszociációs teszt ezen az alapon működik.

2. Milyennek látod az erdőt?

Az erdő a családod szimbóluma. A család a legfontosabb bázisunk, ahol harmóniában, szeretetben, nyugalomban lehetünk. Onnan valók a gyökereink, onnan táplálkozunk energiával. Ezért nagyon fontos, hogy milyen kapcsolatban állunk vele. Ha a te erdőd összességében félelmetes, sötét, ijesztő, akkor abból nagyon szomorú következtetéseket lehet levonni a családdra nézve. Figyeld meg, volt-e út a sötét rengetegben. Ha igen, az azt jelenti, hogy látsz lehetőséget arra, hogy kijuss ebből a helyzetből. (Ha nincs út, meg kell keresned. Mindig, mindenből van kiút.) Ha sötét, ijesztő erdőt látsz, de aztán derengő napfényt észlelsz, és a fákon keresztül ki lehet látni egy gyönyörű tisztásra, az jelentheti a rossz emlékekkel teli gyerekkort. Ha az erdőbe besüt a nap, az a derű, az optimizmus, az erő jelképe. Ha egy csermely vagy patak is csordogál benne, mindenképpen jelen van a szeretet. Érdemes megnézni, milyen évszak uralkodik az erdőben. A legpozitívabb nyilván a tavasz vagy a nyár, de ha kellemes, romantikus érzelmek kísérik, a másik két évszaktól sem lehet negatív dolgokra következtetni.

3. Milyennek látod a tengert?

A tenger, a víz a szeretet szimbóluma. A tengered képzetéből arra következtethetsz, milyen kapcsolatban állsz a szeretet érzésével. Ha számodra a tenger félelmetes, haragos, akkor valószínűleg hiányzik az életedből a szeretetkapcsolat. Ha viszont ringató, gyönyörű, végtelen, akkor a te szívedben jelen van a szeretet végtelensége, gyönyörűsége. Őrizd is meg!

„Kedves Bizalmas sorok!

Sokáig gondolkodtam, hogy megírom-e a levelemet, végül mégis úgy döntöttem, hogy igen. Íme a gondom: A szünetben egy születésnapon megismerkedtem egy fiúval, aki nagyon megtetszett. Jókat beszélgettünk akkor, és azt mondta, hogy én is tetszem neki. Másnap küldött nekem SMS-t, hogy találkozunk. Megbeszéltük, hogy a következő szombaton diszkóba megyünk. Végül is az egészről nem lett semmi, mert engem a szüleim nem engedtek el, azzal, hogy túl fiatal vagyok a diszkózásra. Szerintem 13 évesen, a nyári szünetben megengedhető ez, de nem sikerült meggyőzőnöm őket. Azóta a fiúval nem találkoztam (egy hónapja!), és az üzeneteimre sem válaszol. Most nagyon boldogtalan vagyok! Lehet, hogy nem is tetszettem neki igazán? Kérlek, segíts! Mit tegyek?

Válasz:

Kedves Tini-Mini!

Egy biztos: az, hogy akkor, azon a bulin igenis tetszettél a fiúnak, különben nem beszélt volna meg veled randit. Az is biztos, hogy csalódottnak, becsapottnak érezhette magát, amikor nem voltál ott a megbeszél helyen és időben. Nem írtál arról, hogy az üzenetben megmagyaráztad-e neki, mi volt a gond. Azt sem tudtuk meg, hogy a fiú hány éves, mert akkor további feltételezésekbe bocsátkozhatnánk. Pl., ha sokkal idősebb nálad, rájött, hogy nem felel meg neki az a fajta viszony, amit veled alakíthat ki, hisz általános iskolás vagy, tanulnod kell, feladataid vannak, a szüleidnek igen nagy befolyása van az életedre fiatal korod miatt. A másik oldalról egy kicsit igazad van, amikor felteszed magadnak a kérdést, hogy úgy igazából tetszett-e neki. Miért? Azért, mert ha így lenne, akkor megértő lenne a gondjaid miatt, és megpróbálna veled együtt olyan időpontot találni az együttlétre, az ismerkedésre, barátkozásra, járásra, ami mindkettőtöknek megfelel, és a szüleidnek is elfogadható lenne. Mit tehetsz a továbbiakban? Nem sokat. Még egy kicsit szomorkodj, a bánatod sírd és írd bele a naplódba. (Ha ezt eddig nem tetted, ideje, hogy elkezdjed!) Hidd el, jót tesz majd neked! Hogy jobb kedvre derüljél, a szabad időben a barátnőiddel járj sétálni, futni, kerékpározni, rollerozni. Tehát mozogni, mozogni, mozogni! Biztos, hogy nagyon gyorsan azt veszed észre magadon, vidám vagy, és már egy új srác dobogtatja meg a szívedet.

„Kedves Bizalmas!

Amióta elkezdtünk iskolába járni, tetszik egy fiú. Középsiskolába jár, és az iskolába menet mindig találkozok vele. Nem tudom, hogy hívják. Rá sem merék nézni, amikor találkozunk. Amikor szembe jön velem, legszívesebben elfutnék onnan. Olyan vörös leszek, mint egy főtt rák, és a barátnőim ilyenkor ugratnak egész az iskoláig. Kérlek, adj tanácsot, mit tegyek? A fiú nagyon tetszik!

Válasz:

Kedves Suli-buli!

Ez általában így szokott lenni, ahogy veled történik: pirulás, futási vágy, cikizés stb. Egy részén nem sokat változtathatsz, hisz a testünkben történő ún. fiziológiai változásokra nem nagyon tudunk hatni. De hatással lehetünk a barátnőinkre. Ők pedig azért vannak, többek között, hogy ilyenkor segítségünkre legyenek. Vedd igénybe „kémszolgáltatásaikat”, és igyekezzetek minél többet megtudni a fiúról. A sok begyűjtött információ feldolgozása után könnyebb lesz maga az ismerkedés is. De kezdetnek, legközelebb, ha szembe jön veled, köszönj neki, hogy „Szial!” vagy „Zdravo!” Ez nem lesz nagy ügy, mert már egy hónapja szinte naponta találkoztok, és elmentek egymás mellett. Ha visszaköszön és rád mosolyog, van remény. Ha nem, hát istenem! Ez is benne van a pakliban.

Suli-buli”

„Kedves Bori Mária!

Én egy 14 éves lány vagyok és szeretek egy fiút, akivel most már járok is. Sok mindenben nagyon jól kijövünk egymással, csak egyetlenegy dologban nem értjük meg egymást. Ő a barátnőimmel és az osztálytársnőimmel is majdnem ugyanolyan kedves, mint velem, és ez nekem nagyon rossz! Már próbáltam szólni neki erről, de úgy csinált, mintha nem is hallaná. Mit tegyek, mert ilyenkor legszívesebben megütném. Kérem, adjon tanácsot!

Egy Tini Hipp-Hopp”

Válasz:

Kedves Tini Hipp-Hopp!

Sajnos, a saját bőrödön tapasztaltad meg, milyen az, amikor hatalmába kerít a zöldszemű szörnyeteg, a féltékenység. Nem tudni, hogy kinek rosszabb, aki féltékenykedik vagy annak, aki megtapasztalja a féltékenykedés következményeit. Egy dologban biztos lehetsz. Ha a fiú veled jár, biztosan többet jelentesz neki, mint a többiek. Szerintem egy nagyon kedves, illedelmes, odafigyelő srácról van szó, aki mindenkivel kedves. Biztos, hogy ez a tulajdonsága is hozzájárult ahhoz, hogy a szívedbe fogadd. Mivel kedves lesz az egész világgal, ha kell, mi lesz, ha az egész világra kell féltékenykedned?! Azokban szokott ez a szörnyeteg elhatalmasodni, akik bizonytalanok önmagukban. Bizzál önmagadban, hogy igenis vagy olyan, akit szerethetnek, és bizzál a fiú érzelmeiben, szándékaiban. Próbáld vele beszélni az érzéseidről, de ne tiltsd neki, hogy másokkal is barátkozzon, másokkal is kedves legyen, mert így megtörténhet, hogy nagyon gyorsan elege lesz a jelenetekből. Ha viszont úgy érzed és úgy látod, hogy semmi különbség nincs az irántad és a többiekkel való viselkedésében, akkor minél előbb tegyél pontot a kapcsolatotokra, és adj esélyt mind a kettőtöknek, hogy megtaláljátok az igazit.

„Kedves Bizalmas!

A nyáron megismerkedtem egy fiúval, aki Magyarországon él, és aki nagyon tetszik. Nem találkozunk gyakran. Mit tegyek, mert csak szünetekben és nagy ünnepekkor találkozhatok vele? Kérlek, segíts!

Tele-szerelem”

Válasz:

Kedves Tele-szerelem!

Nem írtál arról, hogy ez a táv-, vagyis tele-szerelem kölcsönös-e, mert ha igen, biztosan megbeszélhettétek volna a kapcsolattartás módjait. Manapság, a modern technika csodáival, már élőben is beszélgethettek. Mobilszám, e-mail cím, postacím, telefonszám megtudható, ha még nem adta meg. De ha nincs számítógéped, még mindig megmarad a klasszikus, ódivatú, biztonságos postai levelezés. (Te írsz neki levelet, földadod a postán, ő ír neked levelet, és földadja a postán.) Igen romantikus tud lenni az ilyen levelezési forma. De van SMS-ezés, ami egy kicsit költségesebb dolog, és a telefonvonal is a rendelkezésedre áll, hogy hébe-hóba halljátok egymást. Rendelkezésedre áll a teleház is (ha van ott, ahol te laksz), ott is tudsz e-mailezni vele, sőt segítséget kaphatsz, ha véletlenül nem tudod használni az internetet. (Amit kevésbé hiszek rólad.) Ha mégsem kölcsönösök az érzelmeik, akkor sokat barátkozz a többi osztály- és iskolatársaddal, mert nagyon gyorsan felbukkan majd egy srác, aki annyira megtetszik, hogy elhomályosítja a volt szimpátiádnak az alakját, és többé nem is fogsz rá gondolni.

Nő a gyerek

A dolog azzal kezdődött, hogy Kovácsné egy szép napon így szólt Kovács nevű férjéhez:

– Képzeld, Pistinek jó a te cipőd...

Kovács szíve megdobbant az örömtől. Elvégre nem közömbös egy apa számára az, hogy elsőszülött gyermeke a növekedésnek immár olyan fázisába került, amelyben lába megüti a felnőttek mértékét. Lám, nem hiába mondta olyan gyakran neki: „Nagyra nőj, fiacskám” – a gyerek, milyen szófogadó, parancsnak vette az egyszerű apai fohászt, addig-addig igyekezett, amíg tényleg nagyra nőtt...

Tényleg ott állt a gyerek az ajtóban, borzas hajával, elálló füleivel és nyakigláb kamaszságának egyéb, nehezen beszerezhető kellékeivel. Nyakiglábán pedig büszkén feszült meg Kovács vadonatúj és legjobb cipője. Kovácsné, a feleség, tovább fűzte anyai szívének örömteli gondolatait:

– Mit szólsz? Tizennégy éves, és jó neki az apja cipője... Hogy hova nő még ez a lakli... A nagyapjára üt, az volt ilyen hosszú....

És szeretettel csókolta meg fiát, aki ezek után elment gombozni.

Kovács másnap már el is felejtette volna az ügyet, mármint gyermeke váratlan növekedését – minden csoda három napig tart –, ha történetesen fel nem tűnik neki, hogy a csodagyerek továbbra is hordja a cipőjét. Ezt a felfedezését közölte Kovácsnéval is, ő azonban megnyugtatta:

– Majd te veszel magadnak egy másikat, én úgysem győzöm a gyereket cipővel...

Kovács megrendülten vette tudomásul a tényeket, még csak nem is vitakozott, mert a felesége hangja ez idő szerint mutált, ugyanis most volt abban a korban, amikor egy asszonynak ellentmondást nem tűrő hangja kezdett lenni. Kovács az édesapjára gondolt, aki valóban hosszú volt, és ennek most ő issza meg a levét.

Ám ez csak kezdete volt a csodák sorozatának. Kiderült, hogy ruhadarabjainak mindegyike jó a gyerekek, először a fehérneműkre került a sor, aztán következett a zakó, a nadrág, sőt, csakhamar kiderült, hogy még a zsebkendői is megfelelnek a gyerek méreteinek. Kovács egyre bosszúsabban szemlélte ruhatárának teljes kifosztását, ideges lett és türelmetlen környezetével szemben. Egy ízben – ő, aki eddig maga volt a megtestesült szelídség és jó modor –, valami egészen csekély ügyből kifolyólag, így rivallt rá a fiúra:

– Hordd el magad, de azonnal...

Később megbánta hevesességét, de aztán rájött, hogy a gyerek már úgyis elhordta mindenét, tehát a felszólítás jogos volt, csak az „azonnal”-t nem kellett volna mondania...

Így telt el egy kemény esztendő, míg egy szép napon Kovácsné elborult arccal állt meg férje előtt.

– Borzasztó... – mondta könnyfátyolos szemmel. – Képzeld... Pisti...

Kovács riadtan nézte élettársát, rossz sejtelmek fogták el: az asszony ugyanilyen hangon szokta közölni vele, ha a gyerek leesik a fáról, fejre áll a korcsolyapályán, intőt kap vagy egyéb súlyos szerencsétlenségek érik.

– Mi történt Pistivel? – kérdezte izgatottan.

– Kinőtte a cipődet... – lehelte alig hallhatóan Kovácsné, és egy könnycsepp gördült végig még mindig szép arcán.

Kovács szíve kaján örömmel dobbant meg, de arca mit sem árult el ebből. Részvétellel simogatta meg az asszony arcát, és szelíd szavakkal vigasztalta:

– Hiába, ez az élet... Megnőnek a gyerekek...

És szeretettel gondolt hosszú édesapjára, aki nem állt meg félúton a növekedésben, miáltal minden reménye megvan arra, hogy rövidesen ő fogja hordani a Pisti kinőtt cipőit.

Darvas Szilárd

Magyarics László illusztrációja

ZSIBONGÓ

Kócsi szekér

Manapság, ha kocsiról esik szó, mindjárt valami elegáns autóra gondolunk. A kocsi elnevezés szerte a világon elterjedt: németül **Kutsche**-nek, angolul **coach**-nak, olaszul **cocci**-nak nevezik. Ez számunkra azért érdekes, mert a kocsi elnevezés elismerten magyar eredetű. Hiába, lovasnemzet vagyunk. A kocsi mint szállítási alkalmaság és maga az elnevezés, Mátyás király idejéből származik. A kocsi nem egy közönséges szekér, de nem hintó.

A kocsit annak idején futári szolgálatra szánták, igen könnyű jármű volt, amit három ló húzott egyszerű szűgyhámval felszerelve. A kocsi oldalát lajtorja (keményfából összerótt létraszerű váz) képezte, melyet belülről vesszőből font kassal béleltek, ami hátrafelé ívelten magasodott. Mátyás király is szívesen használta a kocsi szekeret, mert váltott lovakkal napi százezer lépést lehetett megtenni vele, ami 75–80 km-nek felel meg. A nevét az

akkori Budáról Győrön keresztül Bécsbe vezető postaút egyik állomáshelyéről, Kócsról kapta. Először kócsi szekér volt a neve, később lett röviden kocsi. A kocsit valójában a kócsi mesterek találták fel, illetve tökéletesítették az akkori szekeret, ez terjedt el aztán Európában, de külön a jármű és aztán az elnevezése.

A középkorban inkább teherszállításra használták. Ilyen volt a mázsaszekér (mázsa a súlymérés egysége), volt vasas szekér, sóhordó szekér, vásáros szekér.

Ebben az időszakban inkább lóháton utaztak az emberek, személyszállításra szekeret az asszonyok, uralkodók, papok használtak. A szekérnek volt és van egy igen kellemetlen tulajdonsága: ráz, „úgy ráz mint a szekér”. A kényelem megteremtésére találtak fel a „hintálózó”, vagyis a hintót. Ez a jármű abban különbözik a kocsitól és a szekértől, hogy a kocsitestet (amiben ülnek) a járórészre (a tengelyre) valamilyen rugalmas anyaggal függesztették fel, ami lehetett kötél vagy bőrszík, később pedig valamilyen lemez rugó (féder).

B. A.

Tudod-e?

Milyen sebességgel vonulnak a madarak?

A darvak 50, a seeregélyek 75, egyes kacsafélék 120, a sarlós fecskék pedig 150 kilométert tesznek meg egy óra alatt.

Mikor vagyunk legközelebb a Naphoz?

Télen. Azonban a Nap sugarai nyáron meredekebben és hosszabb ideig érik az északi féltekét, mint télen, ezért van nyáron nálunk melegebb.

Van-e vulkáni tevékenység a víz alatt?

Van, mégpedig elég gyakori, hiszen a tengerekben mintegy hetven működő vulkánt tartanak nyilván.

Miért fekete a négerek bőre?

A bőr színe a pigment-szemcsék nagyságától, sűrűségétől, a bőr felszínéhez közelebb vagy mélyebben fekvésétől, továbbá a vérerek sűrűségétől és fekvésétől függ. Az erősebben pigmentált bőr nagyobb védelmet nyújt a napsugarak ellen, így az erős napsugárzásnak kitett területeken a jobban alkalmazkodott sötétebb bőrűek maradnak meg.

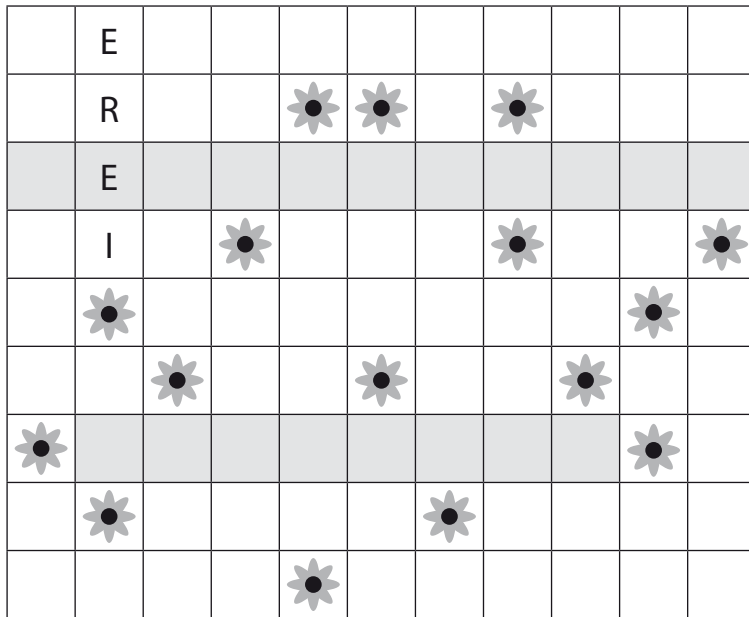
A kocka el volt vetve

Csaknem hat évtizeddel ezelőtt egy budapesti utcában, ahol csatornát fektettek, több 7–8. századi avar vitéz lovassídját tárták fel. Egyiknek sírjában – kicsiny arany amulett, vadász csalisíp, tűzcsiholó acél társaságában, a deréktájon, egyszóval az öv körül, a vitézi készség dolgai között – egy kisméretű csont játékkockát is találtak. Az egytől hatig terjedő pontokkal számozott kis csontkocka tizenhárom évszázad előtti szerencsejátékok hírnöke volt. Ám ez a tizenhárom évszázad nem kor a kockajáték élettörténetében! Világtörténelmi pályafutása a Biblia koráig nyúlik vissza. Hiszen már azok a római legionáriusok is kockára tették szerencséjüket, akik Jézus sírját őrizték. Számos későbbi ábrázolás utal erre.

A kockavetés szokása az egész középkoron átvonult. 1279-ben a Budán zsinatoló főpapság kimondotta: papi emberek ne merészeljenek kockázni. A tilalmak ellenére játszott a pápa, a császár, a király s valamennyiük udvarnépe.

TARKA OLDAL

Berakós rejtvény

- Felakaszthatom a kabátját, uram?

- ...

A választ megtudod, ha berakod a rácsba a megadott szavakat, betűhalmazokat. Egy szót segítségül beírtunk.

Kétbetűsek: ÁV, DO, LY, NS, RÁ, RÁ, SI, ZE.

Hárombetűsek: ELE, ELÉ, HOZ, IRY, LIA, SLE, SPO, TNÓ, YBL.

Négybetűsek: ÁRON, EBBE, EREI, ORÁN, PEZO, URÁN.

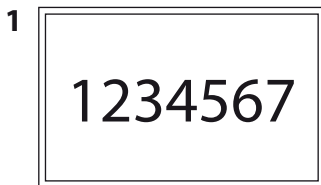
Ötbetűsek: ELLEN, GYŐZŐ, SÁLAM, TÁTOG, TORNA.

Hatbetűsek: LEGYŐZ, MUFLON, ZAGYVA.

Hétbetűsek: MEGÉRTŐ, SEMERRE.

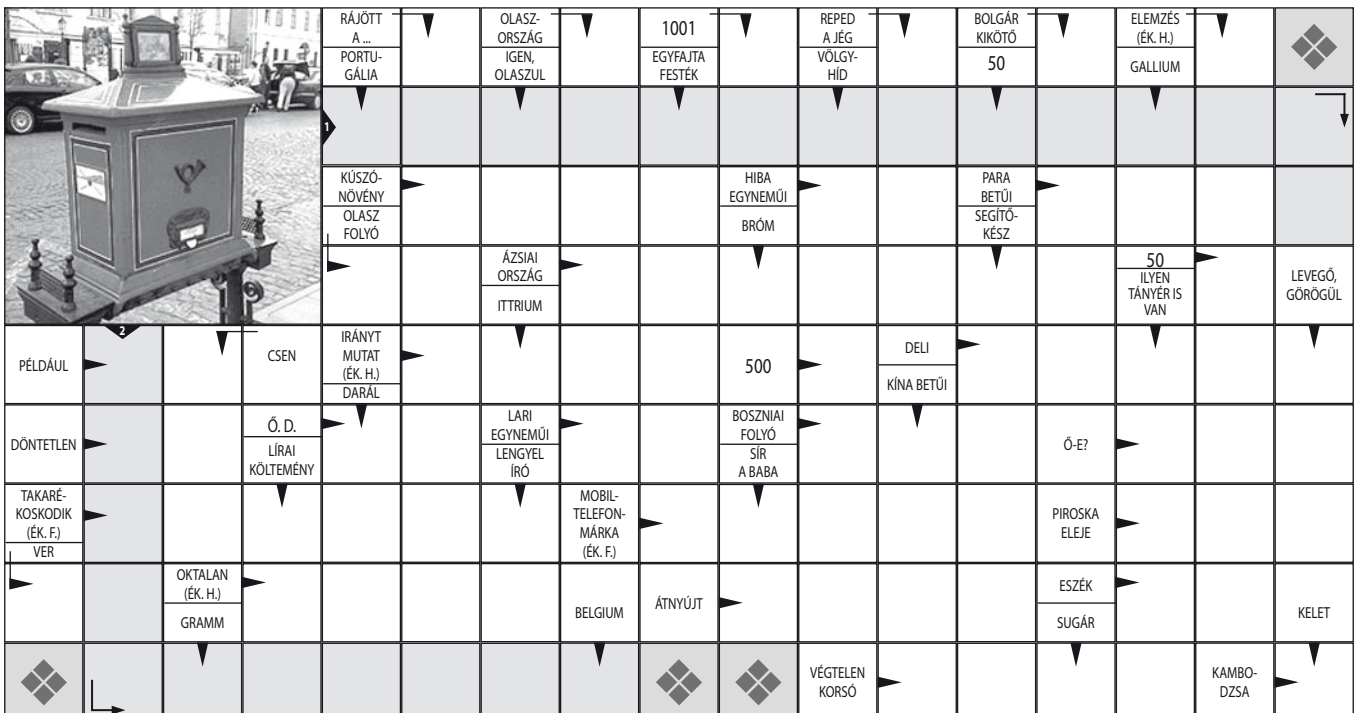
Tizenegy betűs: MESTERSÉGES.

Betűrejtvények

Skandináv rejtvény (29.)

Október 9-én egy világnap van. Ezzel kapcsolatosak a mai rejtvény beküldendő sorai. A kép segíthet a megfejtésben.

Összerakós

TEJ	MOB	DAT	LMA
ELE	MER	KOL	APÁ
CSO	ILT	ÉSZ	IKA
AKA	FON	OLY	ÁDE

A téglalapokban lévő szótöredékeket rakd olyan sorrendbe, hogy négy értelmes szót kapj. A keresett szavak első betűit tartalmazó téglalapokat megjelöltük.

Lóugrásban

M	TT	K	L	G
Á	A	E	L	H
M	E	O	SZ	Á
H	N	K	O	E
T	GY	NN	T	Ö

A repülőgép 200 utassal a fedélzetén az elmeegógyintézet fölött kering. A pilóta egyszer csak nevetésben tör ki.
 – Min nevet olyan jót?
 – kérdezi a légikisasszony.
 – Eszembe jutott, mennyire meglepődnének azok ...

A folytatás a rejtvényben.

A lóugrás szabályai szerint olvasd össze a betűket!

Szóbetoldó

		Ó					I		
	D	E					Á	L	
N	A	P					O	N	G
	CS	I					O	G	
		EK					A		

Csak egyetlen szót kell találnod a rejtvény megfejtéséhez. Minden sorban értelmes szónak kell kialakulnia!

Szóláncok

1

OKTATÁS

BUZGÓ

2

LELKI

VÁLSÁG

Keress olyan szót, amely mind a felső, mind az alsó szóval egy-egy összetett szót alkot.

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Kitöltőcske

1				
2				
3				
4				
5				

Meghatározások

- Környezetünkben élő szürkésbarna, apró madár
- Hasznos énekesmadár
- Varjúféle madár (helyesen hosszú ó-val írjuk!)
- Vadgalamb
- Hosszú farkú, fekete-fehér tollú „tolvajmadár” (az első kockában kétjegyű betű)

Ha jól sikerült a megfejtés, akkor az átlóban egy illatos kerti virág neve alakul ki.

Névrejtvény

	É			○	ERÉTP
	○		○	S	SAÁTM
		V		○	ÁDIVA
	○		N	○	OALNI

--	--	--	--	--	--

A rácson kívüli betűket rakd olyan sorrendbe, hogy négy keresztnév alakuljon ki belőlük. Az ötödik nevet megkapod, ha a körökbe kerülő betűket sorrendbe rakva beírod az üres négyzetekbe.

A 28. szám megfejtései

Keresztrejtvény

– Igaz, fiam, de ennél nincs rosszabb osztályzat!

Betűrejtvények

- énekel, 2. szerepel, 3. véka, 4. arasz

Poénkereső

– Ég és föld.

Lóugrásban

– Én nem régész vagyok, hanem tanár.

Szóbetoldó

AGA

Körbe-körbe

birsalma

A 27. skandináv rejtvény helyes megfejtése:

BIRSALMASAJT,
SZILVALEKVÁR.

Könyvjutalmat kap

Csuvik Oszkár,
Ada

A merénylet

Írta és rajzolta
Fazekas Attila

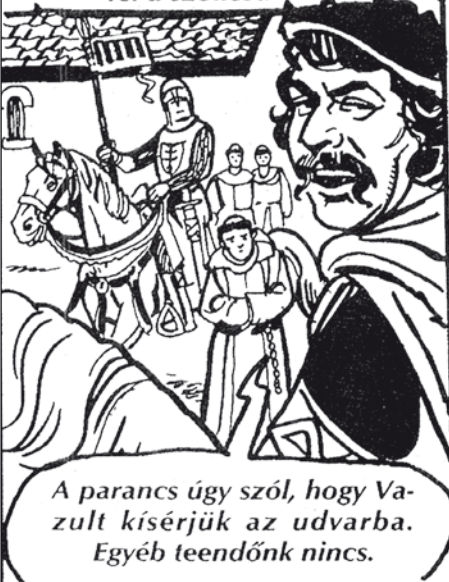
Mire az igazi küldöttség megérkezik, Vazul megvakítva, uralkodásra alkalmatlanná téve szenved cellájában.

Az éjjel Csoma felébreszti az ifjakat.

Hunt ispán hajnalban fedezi fel a szökést.

István megdöbbenése határtalan, midőn eléje vezetik rokonát. Az ősz uralkodó elsírja magát.

Este Gizella felkeresi a magába roskadt királyt.

Ne bánkódj, uram. Isten akaratában ne kételkedj. Pétert válaszd, és vele Európát, a kereszténységet!

35

Legyen meg az Ő akarata! Akármilyen történik is, az életművem már nem teszi tönkre semmi. Az fennmarad.

(Vége)

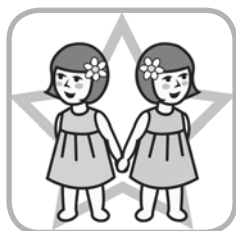
Kos

Ne csodálkozz, ha tréfálkozva fogadnak az osztálytársaid. Ez egy ilyen hét. Arra azonban figyelj, hogy a tréfa mögött nem rejlik-e valami. Ne engedd, hogy túljárjanak az eszeden. És jól figyelj oda, mivel viccelődnek, mert minden viccben van némi igazság is!

Bika

Az az érzésed, hogy az utóbbi időben nem ismered fel a kedvező lehetőségeket, vagy legalábbis nem használtad ki őket kellő mértékben. Vigasztalódj azzal, hogy koránt sincs vége a világnak, minden aktivitásod mellett se feledkezz meg az élet apró dolgairól, hiszen azok is nagyon fontosak.

Ikrek

Ez a hét tulajdonképpen nem is olyan nehéz, mint amilyennek vélted. Persze jobb óvatossággal bánni mindennel. Úgy érzed, az lenne a legjobb, ha sikerülne a háttérből irányítani a dolgokat. Ez nem mindig lehetséges. Ha pedig valami újba akarod vágni a fejszét, akkor várj pár napig. Most néha remeg a kezed, tehát nem tudsz biztosra menni!

Rák

Egyre-másra adódnak az olyan helyzetek, amelyekben helyt kell állnod. Ez szinte szárnyakat ad neked, és olyan teljesítményekre sarkall, amelyekre nem is tartottad volna magad képesnek. Mindebből még olyan következtetéseket is levonhatsz, amelyek igen fontosak a jövőd szempontjából.

Oroszlán

Elképzelted, hogy a héten félreértés támad közted és az egyik osztálytársad között. Jobban kellene uralkodnod magadon, mint amennyire pillanatnyilag képes vagy. Jobb, ha teljes erővel beveted magad azokba a feladatokba, amelyek fontosak neked. Ezeket ugyanis a héten sikerül megvalósítanod.

Szűz

Már nem áll fenn az a veszély, hogy egy és más beárnyékolja azt a kellemes képet, amelyet kialakítottál magadban. A héten a veszély szinte magától megszűnik. Használd ki a nagy lehetőségeket az elkövetkező napokban, mert nagy lesz a hajsza. Ezért, amikor teheted, pihenj, szórakozz, tölts minél több időt a barátaiddal!

Mérleg

Alkalmas ez a hét többek között arra is, hogy a családdal megtárgyaljátok a problémát. A héten mindenki kész lesz az együttműködésre. Sok jó tanáccsal szolgálhatnak. Ha korábban megtettél minden szükséges lépést, most kedvező fordulatot várhatsz a nagyobb vitákban is. Ez az időszak alkalmas az új lépésekre, új kezdeményezések beindulására is.

Skorpió

Be kell vetned minden diplomáciai készséged, ha úrrá akarsz lenni a feltámadt nehézségeken. Még szerencse, hogy pompásan értesz az ellentétek elsimitásához. Attól viszont óvakodj, hogy kitérj a nehézségek elől, mert csak akkor lehetsz sikeres, ha legyőzöd az akadályokat, nem pedig, ha megkerülöd őket.

Nyilas

Úgy érzed, tökéletesre fejlődött nálad az érzék, amely felismeri a kedvező alkalmat. Ez korábban nem így volt, a héten viszont elemekben vagy. Osztálytársaid, barátaid közreműködésre szólítanak fel, segíts nekik, most megmutathatod, mi mindenre vagy képes.

Bak

Hidd el, az e heti hullám nem is túlságosan mély. A következő hullám ugyanis ismét feldob. Ha eddig jobbra az iskolában voltak jó eredményeid, most a szerelemre kerül sor. Igazán nem panaszkodhatsz, minden rendben megy, sőt talán túl jól haladnak a dolgaid.

Vízöntő

Sok váratlan esemény teszi próbára az idegeid és türelmed. Úgy érzed, most a világ esküdtött össze ellened. Pedig csak az a baj, hogy nem tudsz uralkodni magadon, és néha olyan bátran, esztelenül viselkedsz, hogy azok is begurulnak tőled, akik igazán szeretnek. Legyél türelmesebb!

Halak

Viselkedj mindig a helyzetnek megfelelően! A héten ez sikerülhet is. Következetes, de ugyanakkor nem merev magatartást várnak el most tőled. A két viselkedési forma között óriási a különbség, de előtted is világossá válik, hogy pontosan ezt alkalmazzák ellenfeleid is, ezért kell neked is ezt a taktikát követned.

Következetes vendég

- A pincér megkérdezi a vendégtől:
- Hozhatok egy csésze teát?
  - Nem iszom teát.
  - Akkor esetleg kávét?
  - Nem iszom kávét.
  - Akkor kólát?
  - Nem iszom kólát.
  - Talán whiskyt szódával?
  - Nem iszom szódát!

Őszinte vallomás

- Vádlott – emeli fel a hangját a bíró –, miért adja elő nap nap után másként azt az esetet, amelynek a végére kell járnunk?
- Mert ön sosem hisz nekem.

Vendéglőben

- Tessék a birkapörkölt és a savanyúság – mondja a pincér a vendégnek.
- Bocsánat, de én nem ezt rendeltem. Ezt a szomszéd asztalnál ülő fiatalember kérte.
- Elnézést kérek, megkérném cserélni a helyet.

Siker

- Az író baráti társaságban dicsekszik:
- Az új regényemet úgy viszik, mint a cukrot.
  - Mire egy epés hang:
  - Szóval kilóra?

Ezermesternő

- Mi történt a borotvával? Olyan életlen, mint a bot! Egyáltalán nem vágja a szakállamat! – háborog reggel a férj.
- Az lehetetlen, Jenő! – ellenkezik az asszony. – Csak nem azt akarod mondani, hogy a szakállad erősebb, mint az új linóleumpadló?!

Szakvélemény

- Na, milyen a legújabb novellám? – kérdezi az író a szerkesztőtől.
- Barátom, mint Napóleon kardja.
- Miért? Az milyen volt?
- Hosszú és lapos.

A siker ízéből

- Az ismert színész fia hazaérkezik a bizonyítványosztás után.
- Na, minden rendben van? – kérdi a színész a gyereket.
  - Hát persze. Egy évvel meghosszabbították a szerződésemet a negyedik osztállyal!

Diáksiker

- Képzeld, apu, a tanító bácsi ma kihívott a táblához!
- Remélem, nem vallottál szégyent?!
- Ugyan már! Hát ki nem tud egy táblát letörölni!

Anyai szív...

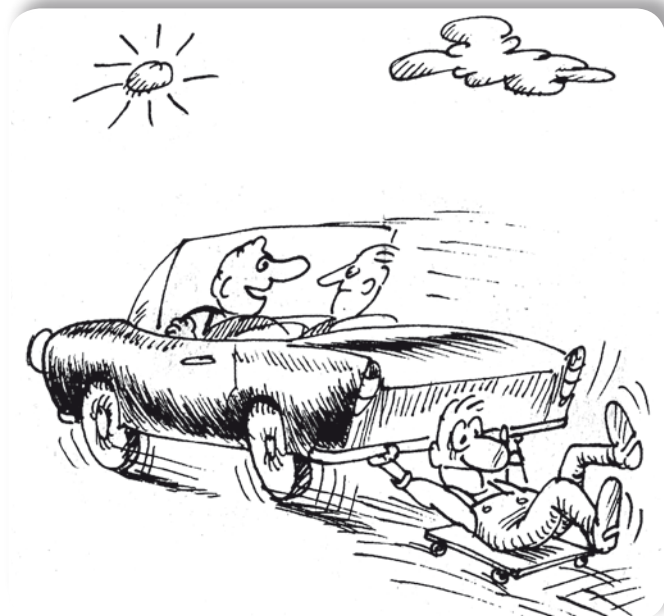
- A butuska és állandóan rosszkedű Döncikének azt mondja az anyukája:
- Kisfiam! Ha egy hétig jó leszel, akkor kapsz egy medencét.
  - Döncike összeszedi magát, és nagy szenvedések árán egy hétig jól viselkedik. A mama megveszi neki a medencét. A hölgy napozik, és közben örömmel nézegeti, ahogy a srác fejeseket ugrik. Este újabb ígérettel áll elő:
  - Pistike, ha egy hétig megint jól viselkedsz, akkor kapsz bele vizet is!

Gyertyasírató

- Kovács úr betolja a kocsiját a szervizbe.
- Ez a tragacs már megint nem indul el! – mondja lélekszakadva. – De zúttal nem a gyertyákkal lehet a hiba, ugyanis tegnap kivettem őket.

Kutyaszépségtan

- Egy spániel ül az emeleti ablakban. Arra megy egy buldog, és felugat neki:
- Gyere le, sétáljunk egyet!
  - Nem lehet, be vagyok zárva.
  - Ugorj ki az ablakon!
  - Hogyne, hogy pofára essek és betörjem az orrom! Akkor épp olyan ronda lennék, mint te.

- Az a jó ebben a szervizben, hogy nagyon gyorsan dolgoznak...

- Csak te láttad őt tehetséges zongoristának...

Pedálprobléma

A szőke nő beül az autóba, és mindjárt megrémül:

– Nem értem! Itt három pedált látok, de nekem csak két lábam van!

Vegyí alapismeret

A katona megkérdezi a cimborájától:

– Mondd, mivel lehetne az egyenruhám-ból kivenni ezt a csúnya foltot?

– Látszik, hogy újonc vagy! Szerezzél valahonnan öt üveg sört.

– Ne beszélj! A sör ilyen jó folttisztító?

– Ki beszél itt folttisztításról? Odaadod a ruharaktárosnak, és rögtön kapsz új cucot.

Jean-vicc

– Jean, ugye azt mondta az orvos, hogy több C-vitaminra lenne szükségem?

– Igen, uram.

– Akkor adjon egy pohárka mosogatószert?

– Miért, uram?

– Az csupa citrom!

Micsoda?

A szórakozott irodalomtanár álmatagon hallgatja, amint diákja Jókairól felel.

– A kőszívű ember fiai című regény úgy kezdődik, hogy Baradlayné megözvegyül – tér rá a kiválasztott műre a delikvens.

A tanár felkapja a fejét:

– És ki halt meg?

Hentesteszt

Nyuszika felhívja telefonon a hentest:

– Disznófüle van?

– Van.

– Hát marhanyelve?

– Van.

– És csirkelába?

– Az is van.

– Húúú, akkor maga nagyon csúnya lehet.

Túlkapas

– Jegyeket, bérleteket kérem felmutatni!

– Egyik sincs!

– Megbírságolom és felszólítom, hogy azonnal hagyja el a járművet!

– És akkor ki vezeti tovább a buszt?

Téglabújóska

Az egyik segédmunkás tanácstalanul forgolódik az építkezésen.

– Mit nem találsz? – kérdezi a társa.

– Egy nagyméretű falazótéglát.

A többiek azonnal keresni kezdik, de sehol nem találják. Végül megszólal a segédmunkás:

– Hagyjátok a csudába azt a téglát, majd leülök erre a gerendára.

Várólistán

– Régen vársz rám, szívem? – kérdezi a randevúról elkésző lány a barátját.

– Nem néztem az órát, de a közlekedési lámpa 867-szer váltott.

Egérke és az elefánt

Az egérke kiabál az elefántnak a tengerpartról:

– Elefánt, gyere ki gyorsan a partra!

Az elefánt nagy nehezen kijön a tengerpartra, és kérdezi:

– Tessék, mit akarsz?

– Jól van, semmi, csak azt szerettem volna megtudni, hogy nem az én fürdőruhámat vetted-e fel – mondja az egérke.

Kesztyű

– Miből készül a gypjúkesztyű?

– ?

– Kezesbárányból.

Vár, vár...

– Miért vár a szőke nő a fürdőkádban melletted órák óta?

– ?

– Arra vár, hogy a meleg vizes csap pirosról zöldre váltson.

Füst

– Miért füstöl a kórház kéménye?

– ?

– Mert fő az egészség.

Beküldte:

Szőke-Kovács Ámor, Bácskertes

– Tudja, szomszéd, ezek a körték ellenállnak a szeszélyes időjárásnak!

– Nézze, anyuka, nálunk nincs zseniképzés, a gyerekek a többiekhez kell butulnia...

A népmese napján

„Őseinktől kincsekkel teli tarisznyát kaptunk örökségbe, de mintha egyre gyakrabban tétlenül néznénk ennek háttérbe szorulását, elfelejtését. Vegyük birtokba, ismerjük meg, fényesítsük újra és adjuk tovább az eleinktől kapott, élethosszig érvényes, értékes, unokáink számára is feltétlenül megőrzendő, mesebeli kincseket!”

(Részlet a Magyar Olvasótársaság 2005-ös felhívásából)

Öbecsén második alkalommal tartották meg a mesemondó versenyt a Népkönyvtárban, a nagy meseíró, Benedek Elek születésnapján, szeptember 30-án.

Először Toll Irén könyvtáros köszöntötte a versenyzőket, s az őket kísérő pedagógusokat.

Mivel az idén ünnepejük Mátyás király trónra lépésének 550. évfordulóját, ezért a szervezők ajánlatára Mátyás királyról szóló meséket adtak elő a diákok.

Két kategóriában versenyeztek: az 1. és 2., valamint a 3. és 4. osztályosok. Ezen az elődöntőn részt vettek a Petőfi Sándor, a Sever Đurkić, a Samu Mihály és Zdravko Gložanski iskola tanulói. Összesen 23-an vetélkedtek.

A bölcsességeket, Mátyás király igazságosságát tartalmazó meséket előadó gyerekek elnyerték nemcsak a zsűri, hanem a hallgatóság tetszését is. Hallhattuk: Miért hívják a csizmadiát csizmadiának?, Mátyás király iskolája, Hogyan ajándékozott Mátyás király? A csóri csóka meg a mája, A csillagász meg a számár, Egyszer volt Budán kutyavásár, Mátyás király iskolája.... című meséket.

A győztesek

A háromtagú zsűri (Kinka Erzsébet, a könyvtár igazgatónöje, Rajsli Tünde magyartanár és e sorok írója) a következő döntést hozta:

Az elsősök és másodikosok kategóriájában: 1. Kocsis Károly, 2. Kiskomáromi Zsombor, 3. Acsai Sarolta. Különdíjat kapott: Kovács Emese és Bezeg Bettina.

A harmadikosok, negyedikesek közül: 1. Balázs Rita, 2. Csúzdi Beatrix és Varnyú Adél, 3. Molnár Kinga. Különdíjat érdemelt: Kiss Viktor.

A díjazottak könyvjutalomban részesültek, s részt vehetnek az október 14-én megrendezésre kerülő községi versenyen.

Minden főlépő köszönőlapot, s tagsági könyvecskét kapott a következő évre. Név szerint: Szécsényi Gabriella, Rajsli Délia,

Tölgyesi Zsolt, Rajsli Ákos, Varga Krisztián, Gortva Emese, Horváth Lenke, Horváth Nikolett, Rapcsány Sztella, Rajsli Dániel, Kovács Gábor és Péjity Martin.

Végezetül a könyvtár igazgatónöje kiosztotta a diákokkal foglalkozó tanító néniknek is a köszönő oklevelet: Sormaz Izabellának, Palotás Alexandrának, Sinkovics Gabriellának, Gortva Angélnak, Kéring Piroskának, Hain Tündének, Fábián Gyöngyinek, Tufegdžić Mónikának, Topolcsányi Arankának, Sági Eszternek, Bartusz Valériának, Turzai Valériának, Potrebić Tözsér Gabriellának, Vajda Editnek, Csernyák Szilviának, Molnár Sóti Irénnek, Bór Valériának és Kovács Csillának.

Koncz Erzsébet

CIP – Katalogizacija
u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság AT
Oktatásügyi,
Téjékoztatási valamint
Kisebbségi Titkársága

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

Szerbiai Művelődési
Minisztérium

A határon túl élő
magyarok megsegítéséért

TippNet INTERNET

Internet szolgáltatás

Wireless - DialUp

Számítógépek árusítása

kedvező hitelfeltételekkel

Hálózatok telepítése és karbantartása

(024) 555-765 Karadjordjevi út 2. Szabadka
support@tippnet.co.yu www.tippnet.co.yu

Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

- YU ISSN 0350-9141 ■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■
- Kiadja a Magyar SZÓ Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Igazgató: **Mihók Rudolf** ■ Főszerkesztő: **Kókai Péter** ■ Szerkesztő: **Lennert Géza** ■
- Főmunkatárs: **Tripolszki Zsuzsa** ■ Tördelés: **Buzás Mihály** ■ Szerkesztőségi titkár: **Fehér Mária** ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■ Telefax: +381/21/ 475-400-9 (csak fax) ■
- Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Kft. lapterjesztő osztálya, telefon és fax terjesztési ügyekben: 021/557-304 ■
- Dinár-folyószámla: 340-15329-18 Erste Bank Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám): 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■
- Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mail-ben) ■
- Készült a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■
- Jó Pajtás az interneten: URL: <http://www.jopajtas.info> ■ e-mail: szerk@jopajtas.info ■